

Finnpartnership

Kehitysvaikutuksia 2020

Liikekumppanuustukihankkeiden seurantaraportti

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

finnfund

Ulkoministeriön liikekumppanuusohjelma Finnpartnershipin tavoitteena on lisätä suomalaisten ja kehitysmaiden yritysten ja organisaatioiden kaupallista yhteistyötä niin, että hankkeiden tuloksena saadaan aikaan Suomen ja sen kansainvälisten kumppanien kehityspolitiikan mukaisia myönteisiä kehitysvaikutuksia kohdemaissa. Ohjelman tarkoituksena on tukea rahoituksen, yhteyksien luomisen ja koulutuksen avulla kaupallisesti kannattavien hankkeiden identifiointia ja kehittämistä, jotta suomalainen yksityinen sektori ja muut kaupalliset toimijat voisivat omalta osaltaan olla poistamassa äärimmäistä köyhyyttä ja eriarvoisuutta kestävän kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) ja Suomen kehityspoliittisen ohjelman mukaisesti.

Finnpartnership mittaa vuosittain ohjelman kautta neljä vuotta aiemmin myönteisen valtionavustuspäätöksen eli *liikekumppanuustukipäätöksen* saaneiden hankkeiden lopputuloksia ja hankkeiden synnyttämiä kehitysvaikutuksia. Käsillä olevassa raportissa tarkastellaan 60 vuonna 2016 tukea saaneen hankkeen tähänastisia tuloksia ja vaikutuksia. Vaikka tarkastelun kohteena olevia hankkeita on edellistä vuotta vähemmän, ovat hankkeiden avulla aikaansaadut vaikutukset etenkin työllistämisen, investointien ja tasa-arvon osalta huomattavia. Aikaansaatuja vaikutuksia voidaan pitää erittäin positiivisina myös huomioiden vuoden 2020 alussa maailmanlaajuisesti levinneen koronapandemian, jonka 33 % vastaajista mainitsi vaikuttaneen hankkeensa toteutumiseen. Toiveena on, että pandemian katkaisemat hankkeet saadaan jatkumaan taudin väistyttyä - esimerkiksi liikekumppanuustuen jatkohankkeen avulla.

Hankkeiden kautta katalysoitiin tuensaajien raportoinnin mukaan yhteensä noin 9 miljoonaa euroa investointeja hankkeiden kohdemailhin. Liikekumppanuustuen synnyttämä katalysointivaikutus tukee osaltaan kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG:t) saavuttamiseksi tarvittujen yksityisten investointien toteutumista. Liikekumppanuustukihankkeet edesauttavat ja vaikuttavat SDG:iden ja Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumiseen myös suoraan hankkeiden synnyttämien kehitysvaikutusten kautta. Hankkeiden yhteyksiä ja vaikutuksia kansallisiin ja kansainvälisiin tavoitekehikoihin on esitelty raportin viimeisessä luvussa.

Tukea saaneilta organisaatioilta kerättyjen vastausten perusteella liikekumppanuustuen sekä Finnpartnershipin muun hankkeille tarjoaman avun merkitys oli huomattava. Vastaajista 80 prosenttia koki Finnpartnershipin tuottaneen hankkeelle lisäarvoa, ja suuri osa vastaajista kertoi avoimissa vastauksissaan Finnpartnershipin merkityksen hankkeensa toteutumiselle olleen merkittävä tai jopa välttämätön. Vastaukset tukevat käsitystä julkisen tuen merkityksestä yksityisen sektorin kehitysyhteistyöhankkeille.

Birgit Nevala
Ohjelmajohtaja

Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman tavoitteena on lisätä suomalaisten ja kehitysmaiden yritysten ja muiden liiketoiminnasta kiinnostuneiden toimijoiden kaupallista yhteistyötä niin, että hankkeet synnyttävät myönteisiä kehitysvaikutuksia kohdemaissa. Taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen kestävyys ovat oleellisia lähtökohtia arvioitaessa ohjelman kautta tuettavia hankkeita. Lisäksi Finnpartnershipin työtä ohjaavat vuotuiset yksityiskohtaiset työsuunnitelmat tavoitetasoineen.

Finnpartnership-ohjelmaa rahoittaa ulkoministeriö ja sitä hallinnoi Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund). Finnpartnership tekee tiivistä yhteistyötä muun Team Finland -verkoston kanssa.

Finnpartnershipin tarjoamia palveluita ovat rahallisen liikekumppanuustuen kanavointi suomalaisille yrityksille ja muille toimijoille, liikekumppanuusaloitteiden identifiointi- ja välityspalvelu (Matchmaking-palvelu) sekä kehitysvaikutuksiin ja kehitysmaihin suuntautuviin liikekumppanuushankkeisiin liittyvä koulutus ja neuvonta. Ohjelma on kysyntävetoinen ja kattaa kaikki OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemat kehitysmaat.

Ohjelma käynnistettiin vuonna 2006.

Kehitysvaikutuksia vuoden 2016 hankkeista

2,1

miljoonaa euroa maksettua
liikekumppanuustukea

1025

suoraan työllistettyä henkilöä

690

uutta työpaikkaa

24

hanketta, joissa toteutettu koulutusta

14

hankkeessa siirtynyt teknologiaa
kehitysmaahan

9

miljoonaa euroa yksityisiä
investointeja kehitysmaihin

1130

epäsuorasti työllistettyä henkilöä

20

positiivisesti sukupuolten väliseen
tasa-arvoon vaikuttanutta hanketta

27

hanketta vaikuttanut positiivisesti
ympäristöön

9

tytär- tai yhteisyritystä perustettu
kehitysmaahan

*Tiedot perustuvat tukea saaneiden organisaatioiden antamiin tietoihin eikä kaikkia tietoja ole erikseen tarkistettu. Lisätietoa: www.finnpartnership.fi » Tilastot, raportit ja presentaatiot.
Kuvat: Sera Helsinki Oy, World Vision Kenya*

Sisällysluettelo

1	LIIEKUMPPANUUSTUKI JA KEHITYSVAIKUTUKSET	1
1.1	Kehitysvaikutusten arvioiminen liiekekumppanuustukipäätöksen yhteydessä	1
1.2	Kehitysvaikutusten arviointi hankkeen toteutuksen aikana ja sen jälkeen	3
2	VUODEN 2016 HANKKEIDEN KEHITYSVAIKUTUKSIA	5
2.3	Hankkeiden kohdentuminen	6
2.4	Hankkeiden toteutuminen	9
2.5	Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset	16
2.6	Investoinnit kohdemaahan.....	19
3	HANKKEIDEN TYÖLLISTÄMISVAIKUTUKSET	22
4	SOSIAALISET VAIKUTUKSET.....	24
5	VAIKUTUKSET NAISTEN TYÖLLISTYMISEEN JA SUKUPUOLTEN VÄLISEEN TASA-ARVOON.....	25
6	KOULUTUS JA OSAAMISEN LISÄÄMINEN.....	27
7	TEKNOLOGIAN JA TIETOTAIDON SIIRTO	29
8	VAIKUTUKSET KOHDEMAAN MARKKINOIHIN, TUOTANTORAKENTEESEEN JA INFRASTRUKTUURIIN	30
9	YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	32
10	HANKKEIDEN VAIKUTUKSET KEHITYSTAVOITTEISIIN: SUOMEN KEHITYSPOLIITTISET PAINOPISTEET, AGGREGAATTI-INDIKAATTORIT JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET	34
	Liite 1. Yhteenvedotaulukko 2007-2016.....	37
	Liite 2. Vuoden 2016 jatkohankkeet.....	38

1 LIIKEKUMPPANUUSTUKI JA KEHITYSVAIKUTUKSET

Liikekumppanuustuki on suomalaisille organisaatioille myönnettävä valtionavustus, jonka tavoitteena on käynnistää tai tehostaa **kehitysmaissa pitkäaikaista ja taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, jolla on positiivisia kehitysvaikutuksia**. Liikekumppanuustuella voidaan rahoittaa tällaisten hankkeiden **selvitys-, pilotointi- ja koulutusvaiheita** sekä **oppilaitosten ja kansalaisjärjestöjen hankkeita, joilla tuetaan muita liikekumppanuustukihankkeita** (tukitoimintahankkeita). Liikekumppanuustuen haku-, myöntö- ja maksuprosessia hallinnoi ulkoministeriö yhdessä Finnpartnershipin kanssa.

Liikekumppanuustukea voi hakea Suomeen rekisteröity tai suomalaisomisteinen organisaatio (yritys, järjestö, oppilaitos jne.) OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemiin kehitysmaiin. Tukea voidaan myöntää toimialoille, jotka eivät kuulu ulkoministeriön määrittämälle kieltolistalle.¹ Tukea haetaan määrämuotoisella lomakkeella liitteineen.

Liikekumppanuustuen keskeinen tavoite on **kehitysvaikutusten synnyttäminen hankkeiden kohdemaissa**. Tuettavien hankkeiden kehitysvaikutuksia arvioidaan ja mitataan yhdessä ulkoministeriön kanssa laaditun mittariston avulla.

1.1 Kehitysvaikutusten arvioiminen liikekumppanuustukipäätöksen yhteydessä

Hankkeiden kehitysvaikutusten arviointi on keskeisessä roolissa liikekumppanuustukipäätöksen valmistelutyössä. Hakijan tulee ensin itse arvioida hankkeen kehitysvaikutukset osana hakemusta vastaamalla sekä avoimiin että suljettuihin kysymyksiin. Hakijan tulee myös kirjallisesti sitoutua noudattamaan kohdemaan lakeja sekä kansainvälisiä säädöksiä.

Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman henkilöstö analysoi saapuneiden liikekumppanuustukihakemusten kehitysvaikutukset hyödyntäen omaa asiantuntemustaan, Finnfundin asiantuntijoita sekä kehitysvaikutusten arviointityökaluja. Finnpartnership myös tarkistaa hakijan laatiman arvion hankkeen kehitysvaikutuksista. Kehitysvaikutusarvion perusteella hankkeiden todennäköiset kehitysvaikutukset pisteytetään. Finnpartnershipin henkilökunta arvioi hakemuksia myös esimerkiksi hakijan osaamisen, taloudellisten ja henkilöstöresurssien sekä hankkeen realistisuuden näkökulmasta.

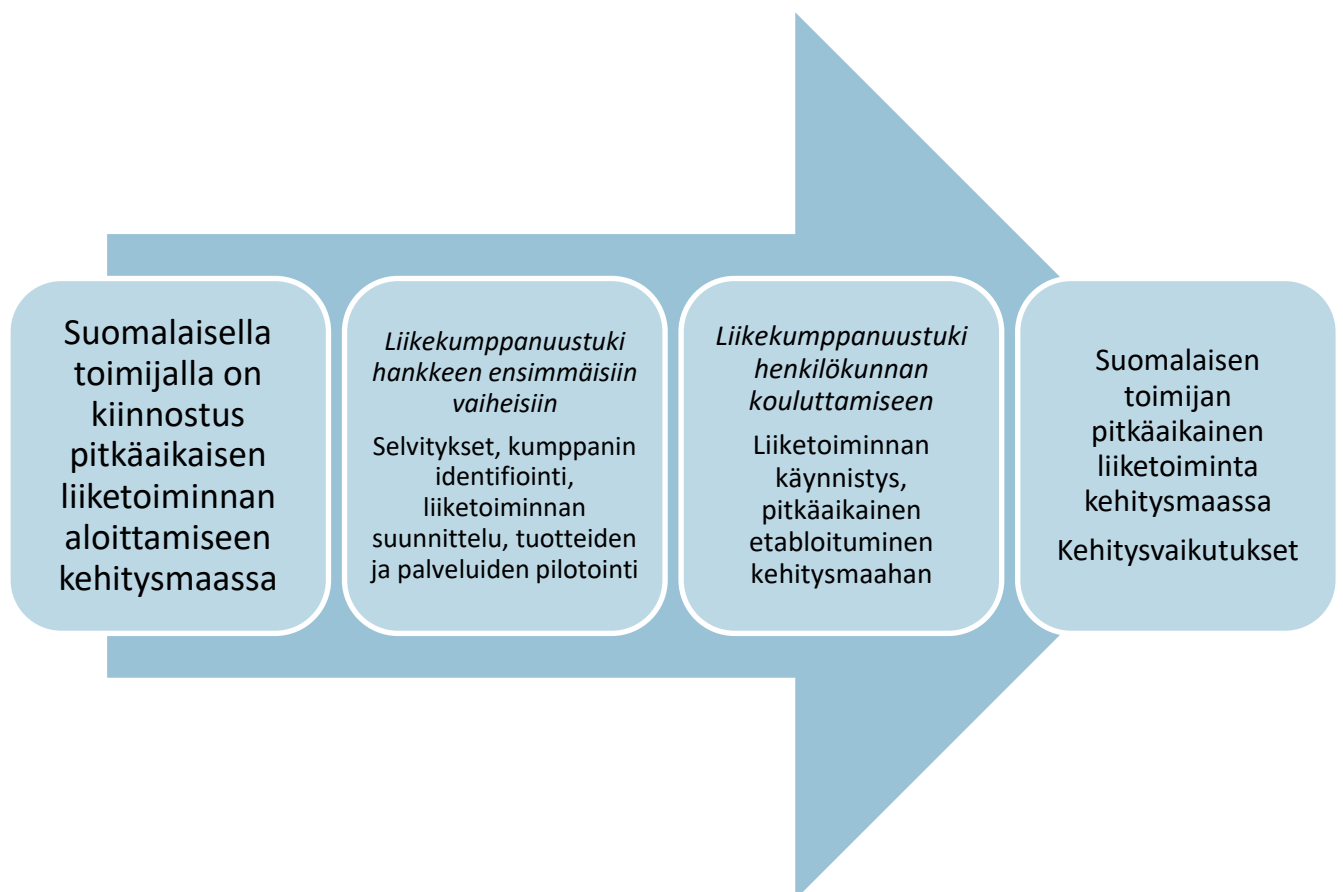
Hankkeiden kehitysvaikutusten arviointipolitiikassa määriteltäviä mitattavia kehitysvaikutuksia ovat vaikutukset kohdemaan työllisyyteen, sukupuolten väliseen tasa-arvoon, kohdemaan työväestön osaamisen lisäämiseen, teknologian ja osaamisen siirtoon, kohdemaan tuotannon monipuolistamiseen, kohdemaan yleisen infrastruktuurin parantamiseen, työolosuhteisiin ja sosiaalietuuksiin

¹ https://finnpartnership.fi/wp-content/uploads/2017/10/Kieltolista_Final_1.1.2014-1.pdf

yrityksessä ja sen ympäristössä (kansainvälisen työjärjestön ILO:n sääntöjen noudattaminen, työturvallisuus, palkkataso, asunto-/terveys- tms. edut) sekä erityisiin myönteisiin ympäristövaikutuksiin (esim. uusiutuva energia tai muu kestävä kehitys tukeva tuotantotapa).

Erityistä huomiota kiinnitetään niin hankkeiden mahdollisiin negatiivisiin kuin positiivisiin ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksiin. Hakemusten ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arvioinnista vastaavat Finnfundin asiantuntijat, jotka luokittelevat hankkeet, antavat niille vaatimuksia ja suosituksia sekä ohjeistavat hakijoita. Hankkeiden vastuullisuutta tuetaan tarjoamalla maksutonta, konsultin toteuttamaa hankkeelle räätälöityä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten neuvontaa tai ihmisoikeusneuvontaa, jolla edistetään hankkeiden kestävää toteuttamista ja kehitysvaikutusten syntymistä sekä pyritään ennalta ehkäisemään mahdollisia ympäristöön tai ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä.

Lopullisen päätöksen tuen myöntämisestä tekee ulkoministeriö Finnpainpartnershipin arviota hyödyntäen. Ministeriö hyödyntää tarvittaessa myös muiden asiantuntijoiden lausuntoja hankkeista ennen tukipäätöksen tekoa.

Kuva 1. Liikekumppanuustuen rooli kehitysvaikutusten synnyttämisessä. Havainnollistamistarkoitukseen laadittu yksinkertaistettu kuvio.

Hyväksytyille hankkeille annetaan valtionavustuspäätöksen yhteydessä hankebudjetti, jossa eritellään hankekohtaiset, tukikelpoiset suoritteet. Hakijan tulee hankkeen toteutuksen aikana noudattaa paikallista lainsäädäntöä, kansainvälisiä säännöksiä sekä liikeyumppanuustuen ehtoja. Liikeyumppanuustuella suoritettavien vaiheiden aikana hakijan tulee aktiivisesti pyrkiä synnyttämään pitkäaikaista liiketoimintaa kohdemaassa tai kohdemaissa.

Kehitysvaikutusten ja hankkeiden saaman pisteytyksen suhteen on huomioitava, että tuettavien hankkeiden mahdollisista kehitysvaikutuksista voidaan tuen myöntämisen yhteydessä tehdä ainoastaan arvio. Tuen avulla tehdään usein selvitysluonteisia töitä, jotka eivät itsessään välttämättä johda vielä kehitysvaikutuksiin. Näin ollen todelliset kehitysvaikutukset voidaan arvioida tarkemmin vasta hankkeiden toteutuksen jälkeen, mikä on otettu huomioon myös tuen maksamisen jälkeen vaadittavassa raportoinnissa.

1.2 Kehitysvaikutusten arviointi hankkeen toteutuksen aikana ja sen jälkeen

Liikeyumppanuustuki maksetaan takautuvasti yhdessä tai kahdessa erässä, kun tuensaaja on omalla hoitteisesti suorittanut hankebudjettiin kuuluvia toimenpiteitä. Maksupyyntö yhteydessä Finnpartnership tarkistaa hankkeen etenemisen sekä esimerkiksi hankkeelle mahdollisesti annettujen ympäristö- ja yhteiskuntavaatimusten ja -suositusten noudattamisen. Maksu suoritetaan vain, mikäli tuensaaja on noudattanut tuen ehtoja ja annettuja vaatimuksia. **Hankkeen kehitysvaikutuksista tehdään ensimmäinen arvio maksupyyntö yhteydessä.**

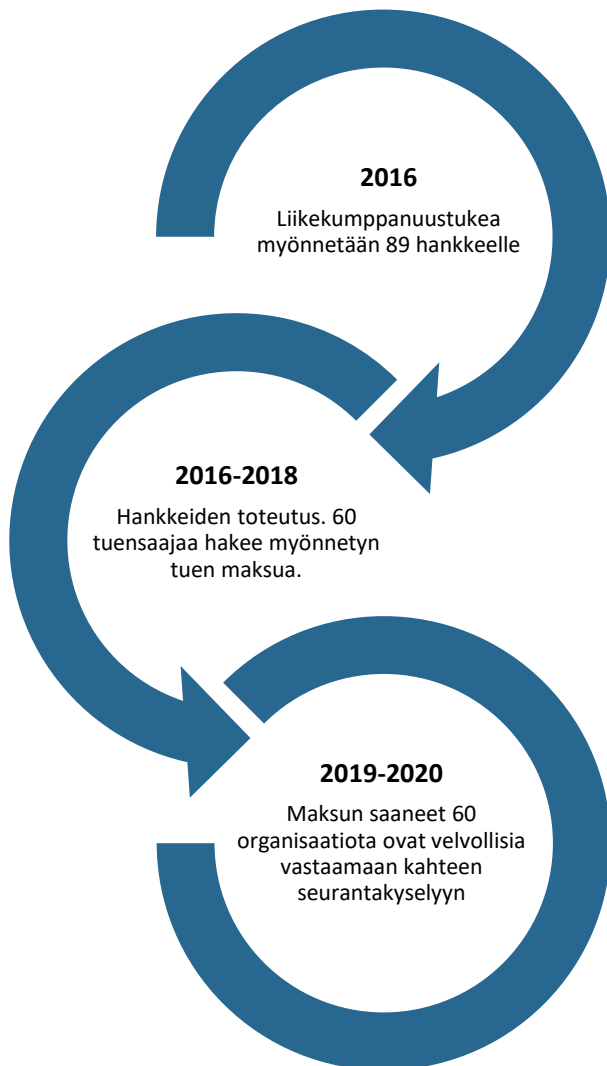
Koska tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeen alkuvaiheisiin - selvitysten, tutkimusten ja kartoitusten tekemiseen - ei jokainen hanke itsessään välttämättä johda kehitysvaikutuksiin. Todelliset kehitysvaikutukset syntyvät usein vasta tuen erääntymisen jälkeen, kun liiketoiminta tai yhteistyö kohdemaassa on saatu kunnolla käyntiin. Hankkeiden selvitysluonteesta johtuen jokainen hanke ei johda onnistuneeseen lopputulokseen. Toisinaan tehtyjen selvitysten tuloksena todetaan, ettei oman liiketoiminnan käynnistäminen kohdemaassa olekaan realistista. Toisinaan taas tuensaajan, partnerin tai kohdemaan tilanne muuttuu tuen voimassaoloajan aikana, ja hanke joudutaan keskeyttämään tai lykkäämään. Keskimäärin noin 30 - 40 % hankkeista ei hae tuen ollenkaan tuen maksua, ja noin 40-50 % myönnettävästä tuesta jää maksamatta.

Jotta myös mahdolliset tuen erääntymisen jälkeiset kehitysvaikutukset saadaan mitattua, liikeyumppanuustuen saajat raportoivat Finnpartnershipille hankkeiden kehitysvaikutuksista

- Loppuraportissaan maksupyyntö yhteydessä
- Ensimmäisessä seurantaraportissaan (liikeyumppanuustuen erääntymistä seuraavana vuonna), sekä
- Toisessa seurantaraportissa (ensimmäistä seurantaraporttia seuraavana vuonna).

Hakijoilla on velvollisuus vastata tuen erääntymisen jälkeisinä kahtena vuotena lähetettäviin seurantakyselyihin, joiden avulla selvitetään hankkeiden aikaansaamia vaikutuksia sekä vastuullisuutta kohdemaissa. Hakijayrityksessä/-organisaatiossa seurantakyselyyn vastaa yleensä hankkeen hankevastaava tai joku muu hankkeen läheisesti tunteva henkilö. Finnpartnership koostaa tuensaajien vastausten perusteella vuosittain seurantaraportin hankkeiden tuloksista ja kehitysvaikutuksista. **Seurantaraportointi perustuu tuensaajien seurantalomakkeissa antamiin tietoihin**, ja niissä esitetyt asiat ovat näin ollen näiden subjektiivisia mielipiteitä hankkeiden toteutuksesta ja tuloksista. Epäselvissä tapauksissa vastaajiin on oltu myös yhteydessä. Kaikkia annettuja tietoja ei ole erikseen tarkistettu.

Kehitysvaikutusten arviointi- ja raportointiprosessin kytkeytymistä liikekumppanuustukihankkeisiin on havainnollistettu kuvassa 2 käyttämällä esimerkkinä vuoden 2016 hankkeita.

- Hakija arvioi hankkeensa kehitysvaikutuksia vastaamalla sekä avoimiin että suljettuihin kysymyksiin. Hakija sitoutuu noudattamaan kansainvälisiä säädöksiä sekä kohdemaan lakeja
- Finnpartnership ja ulkoministeriö arvioivat hankkeen todennäköiset kehitysvaikutukset yhteisesti sovitun politiikan mukaisesti
- Tukea myönnetään **vain hankkeille, joiden katsotaan onnistuessaan johtavan positiivisiin kehitysvaikutuksiin kohdemaassa**
- Tuensaajille tarjotaan veloituksetonta ympäristö- ja yhteiskuntavastuukonsultaatiota.
- Finnpartnership tarkistaa hankkeen tilan sekä välittömät kehitysvaikutukset.
- Finnfundin ympäristö- ja yhteiskunta-asiantuntijat tarkistavat hankkeille annettujen Y&Y-vaatimusten/suositusten noudattamisen.
- Riittämättömät toimenpiteet tai selvitykset tehdystä työstä voivat evätä oikeuden maksun saamiseen
- Tuensaajilla on jälleen tarvittaessa mahdollisuus veloituksettomaan ympäristö- ja yhteiskuntavastuukonsultaatioon
- Seurantakyselyissä tiedustellaan hankkeiden synnyttämiä kehitysvaikutuksia numeerisesti ja sanallisesti
- Finnpartnership tarkistaa vastaukset ja tekee mahdollisia lisäselvityksiä
- Finnpartnership koostaa vastausten perusteella kehitysvaikutusten seurantaraportin, jossa esitellään ja analysoidaan hankkeiden tuloksia
- Tuensaajilla on jälleen tarvittaessa mahdollisuus veloituksettomaan ympäristö- ja yhteiskuntavastuukonsultaatioon sekä ihmisoikeuskonsultaatioon

Kuva 2. Kehitysvaikutusten arviointi- ja raportointiprosessin kytkeytyminen liikekumppanuustukihankkeisiin.

2 VUODEN 2016 HANKKEIDEN KEHITYSVAIKUTUKSIA

2.1 Vuonna 2016 myönnetyt liikekumppanuustuet

Vuonna 2016 käsiteltiin 124 liikekumppanuustukihakemusta, joista 89 hyväksyttiin. Tukea näille 89 hankkeelle myönnettiin yhteensä 4 526 392 euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna käsiteltyjen hakemusten määrä laski 32 % ja myönnetyn tuen määrä 39 %². Liikekumppanuustuen suosiot vähensivät vuoden 2016 alussa tapahtunut siirtyminen sähköiseen hakujärjestelmään, jonka käytön omaksuminen osoittautui tuenhakijoille haastavaksi. Hakuprosessin muutoksiin sopeutuminen vei aikansa, mutta jo seuraavana vuonna vastaanotettujen hakemusten määrä palautui huomattavasti vuotta 2016 korkeammalle tasolle, kun hakujärjestelmään liittyvä ohjeistus ja neuvonta oli kehittynyt.

Vuonna 2016 tukea saaneista hankkeista (89 kpl) kymmenen oli jatkohankkeita. **Jatkohankkeella** tarkoitetaan hanketta, jolle on jo myönnetty aiempi tuki ennen vuotta 2016. Aiempi tuki on usein myönnetty toisiin **hankevaiheisiin** kuin uusi tuki - vaikkapa vuonna 2013 partnerin identifiointiin ja vuonna 2016 henkilökunnan koulutukseen. Koska kyse on kuitenkin samasta hankekokonaisuudesta, on kehitysvaikutukset raportoitu jo osana aiemmin myönnettyä tukea koskevan tuen seurantaraportointia, siis esimerkiksi vuoden 2013 hankkeiden seurannan aikana. Tämän vuoksi jatkohankkeiden tuloksia ja vaikutuksia ei raportoida muiden hankkeiden yhteydessä, vaan niistä on laadittu lyhyt erillinen raportti liitteeseen 2.

2.2 Raportoinnin kohteena olevat (tuen maksua hakeneet) hankkeet

Kahden vuoden määräajan kuluessa tukea maksettiin lopulta 69 hankkeelle. Tuen maksua hakeneista 69 hankkeesta yhdeksän oli aikaisempien hankkeiden jatkohankkeita, joista raportoidaan erikseen liitteessä 2. **Näin ollen hanketuloksista raportoidessa käytetään määrää 60** (maksun saaneet hankkeet, jotka eivät olleet jatkohankkeita). Raportoinnin kohteena oleville hankkeille maksettiin tukea yhteensä 2 144 706 euroa³. Keskimääräinen maksetun tuen määrä oli siten 35 745 euroa, johon

² Tuen määrän huomattava lasku edelliseen vuoteen verrattuna tekee käsillä olevien tulosten vertailun edellisen vuoden (2015) hankkeiden tuloksiin haasteelliseksi. Absoluuttisten tulosten vuosivaihteluvertailun sijaan raportissa tehdäänkin ainoastaan valikoituja vertailuja tuen suhteellisen jakauman muutoksista.

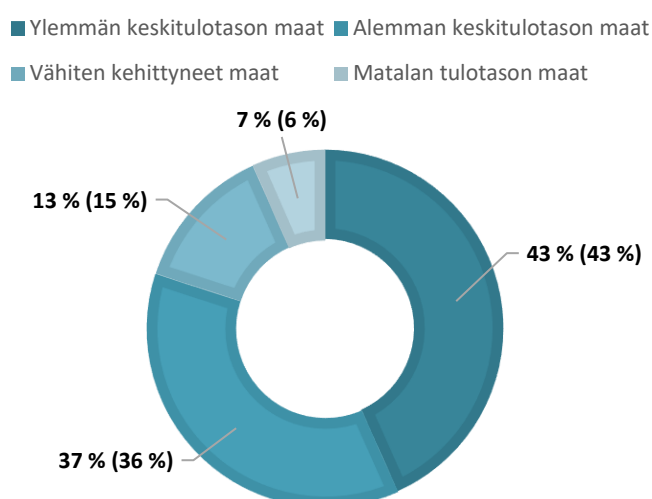
³ Keskimäärin 40-60 % vuotuisesta myönnetystä tuesta maksetaan tuensaajille. Tukea jää maksamatta, koska hankkeet toisinaan keskeytetään tai toteutetaan arvioitua pienemmässä mittakaavassa. Huolimatta hyväksyttyjen hankkeiden ja myönnetyn tuen huomattavasta laskusta edelliseen vuoteen verrattuna, raportoinnin kohteena oleville hankkeille maksetun tuen määrä väheni vain 21 % (vuoden 2015 raportoinnin kohteena oleville 105 hankkeelle tukea maksettiin 2 732 028 €). Vuoden 2016 raportoinnin kohteena olevien hankkeiden keskimääräinen maksettu tuki olikin selkeästi edellisvuotta suurempi.

hankkeissa aikaansaadut kehitysvaikutukset tulee suhteuttaa.

Raportin loppuosa esittelee ja analysoi näiden 60 hankkeen tuloksia ja vaikutuksia ja **näihin 60 hankkeeseen viitataan termillä ”vuoden 2016 hankkeet”**. Raportoinnin kohteena olevat 60 hanketta kuuluivat 58 suomalaiselle organisaatiolle, joista **56 oli pk-yrityksiä, yksi oli suuryritys ja yksi oli kansalaisjärjestö**. Luettavuuden helpottamiseksi kaikkiin 58 organisaatioon viitataan jatkossa sanoilla ”yritys” tai ”tuensaja” näiden organisaatiomuodosta riippumatta.

Hankkeet edustivat kaikkiaan **19 eri toimialaa**. Eniten yrityksiä oli energiateollisuudesta (8 kpl) sekä koulutuslalta, maatalous- ja elintarviketeollisuudesta, metsä-, puu- ja paperiteollisuudesta sekä terveys- ja lääketeollisuudesta (6 kpl kultakin toimialalta).

2.3 Hankkeiden kohdentuminen

Kuva 3. Vuoden 2016 raportoitavien hankkeiden (60 kpl) kohdemaat OECD DAC-luokittain. Suluissa kaikki vuonna 2016 myönnetyt tuet pl. jatkohankkeet (89 kpl).

Liikekumppanuustukea voidaan myöntää kaikkiin OECD:n kehitysapukomitea DAC:n kehitysapukelpoisiksi luokittelemiin maihin. DAC jakaa kehitysapukelpoiset maat vähiten kehittyneisiin (LDC), matalan tulotason (LIC), alemman keskitulotason (LMIC) ja ylemmän keskitulotason (UMIC) maihin. Liikekumppanuustukea pyritään kohdentamaan etenkin kolmeen ensinnä mainittuun DAC-luokkaan, joihin kohdistuvien hankkeiden tukiprosentti on ylemmän keskitulotason maita korkeampi. Lisäksi ylemmän keskitulotason maihin kohdistuvilta hankkeilta edellytetään muita DAC-luokkia merkittävämpiä odotuksia

hankkeen todennäköisistä kehitysvaikutuksista, jotta tukea voidaan myöntää⁴. Toisaalta ylemmän keskitulotason maissa liiketoiminnan aloittamisen edellytykset ovat usein huomattavasti korkeammat, mistä johtuen ne ovat usein myös liikekumppanuustukihankkeiden kohdemaita.

Raportoitavista hankkeista eniten (43 %, 26 kpl) suuntautui ylemmän keskitulotason maihin. Kyseiset 26 hanketta kohdistuivat peräti 14 eri ylemmän keskitulotason maahan, joista suosituimmat olivat **Thaimaa**, johon kohdistui viisi hanketta, sekä **Brasilia**, johon kohdistui neljä hanketta. Maista molemmat, eritoten Thaimaa, ovat olleet perinteisesti suosittuja kohdemaita mm. talouskehityksensä, liiketoimintamahdollisuuksiensa, Team Finland -verkoston läsnäolon sekä yleisen tunnettuutensa johdosta. Thaimaahan kohdistuneista hankkeista puolet oli energiateollisuuden hankkeita, kun taas Brasilian kohdalla hankkeista jokainen edusti eri toimialaa.

Lähes yhtä suuri osuus hankkeista (37 %, 22 kpl) kohdistui alemman keskitulotason maihin, etenkin Vietnamiin (8 hanketta) sekä Intiaan (6 hanketta). **Vietnam** on kautta aikojen suosituin liikekumppanuustukihankkeiden kohdema mm. maan talouskehityksen, liiketoimintamahdollisuuksien ja Team Finland -verkoston aktiivisen kaupan ja taloudellisen yhteistyön edistämisen vaikutuksista. Myös **Intia** on ollut vuodesta toiseen yksi suosituimmista kohdemaista. Maan laajuuden, monipuolisen tarjonnan sekä verrattaisen tuttuuden lisäksi liikekumppanuustuen kohdentumista Intiaan selittävät esimerkiksi Suomessa järjestettävät Intiaan keskittyvät tapahtumat, joissa Finnpartnership on esitellyt palveluitaan.

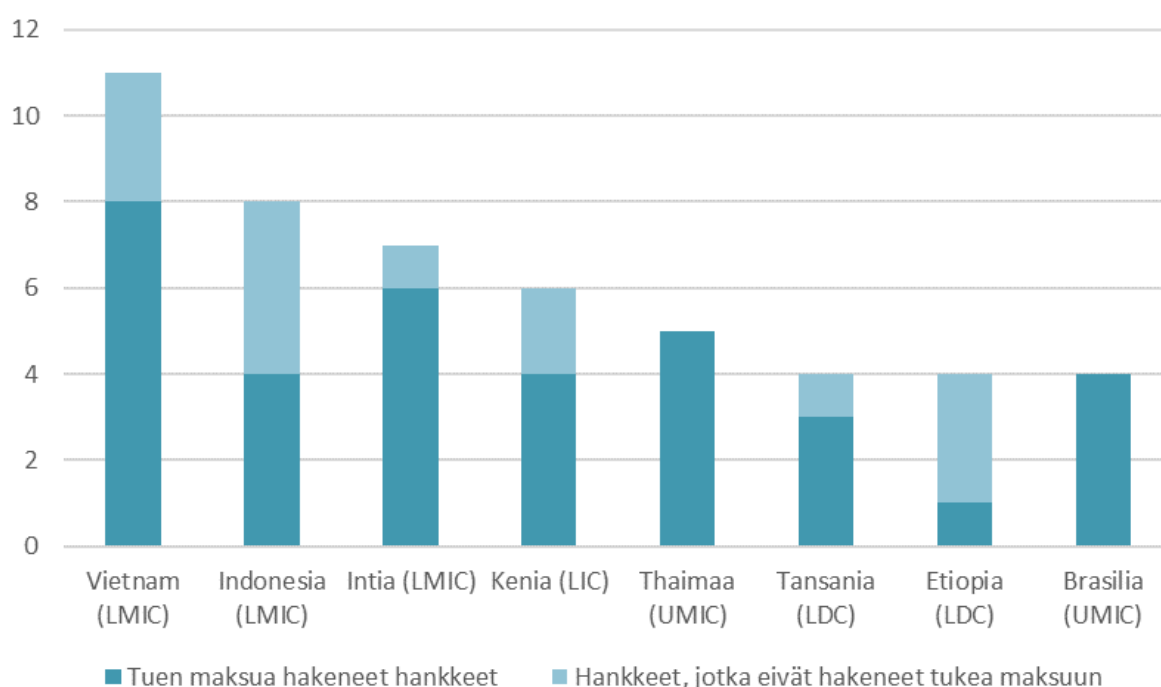
Vähiten kehittyneisiin maihin kohdistui 13 % (8 kpl) raportoitavista hankkeista. Vuonna 2016 LDC-maihin myönnetyn tuen suhteellinen osuus oli ohjelman historian matalin, mikä selittää myös LDC-maiden vähäisen määrän raportoitavien hankkeiden joukossa. Vuodesta 2017 alkaen käyttöön otetut toimintamallit ja askeleet ovat tämän jälkeen kasvattaneet LDC-maihin kohdistuneen tuen suhteellista osuutta parhaimmillaan jopa viisinkertaiseksi (2019). Vuoden 2016 hankkeista suosituin LDC-maa oli **Tansania**, johon kohdistui kolme hanketta.

Matalan tulotason maihin kohdistui vain 7 % (4 kpl) hankkeista, joista jokaisen kohdema oli Kenia. **Kenia** on yksi suosituimmista liikekumppanuustuen kohdemaista, ja on usein ns. sillanpääasemana myös muualle Itä-Afrikkaan tähyävissä hankkeissa. Matalan tulotason maiden osuutta tarkasteltaessa on huomioitava, että kyseiseen kategoriaan kuului DAC:n luokituksessa ainoastaan neljä maata.

Raportoinnin kohteena olevat hankkeet noudattelevat jotakuinkin samaa DAC-jakaumaa kuin kaikki

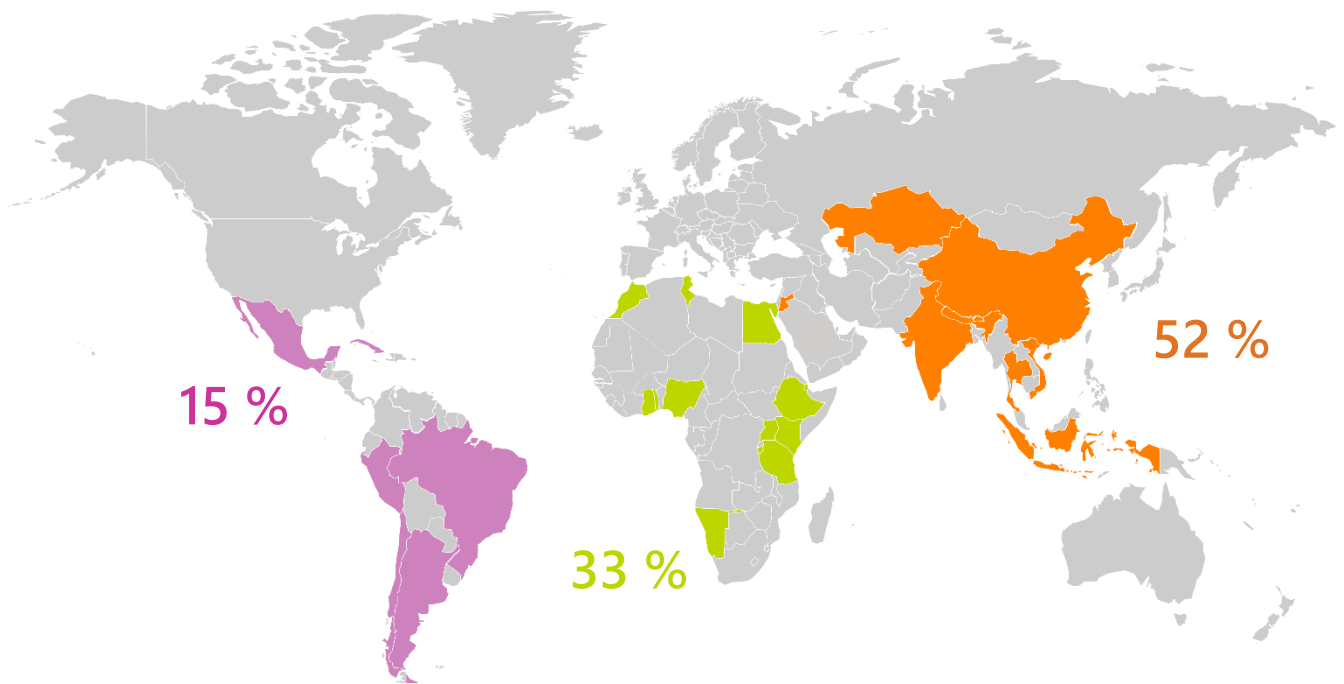
⁴ Kehitysvaikutuksia arvioidaan hakemusten käsittelyn aikana erillisen ohjeistuksen ja mittariston perusteella. Vuodesta 2017 eteenpäin Finnpartnership on suunnannut markkinointiaan strategisesti Afrikkaan ja vähiten kehittyneisiin maihin, jotta ohjelma pystyy entistä johdonmukaisemmin tukemaan Suomen kehityspolitiikkaa.

vuonna 2016 tukea saaneet hankkeet (yht. 79 kpl, sisältäen myös ne hankkeet, joille tukea myönnettiin, mutta joista tukea ei haettu maksuun). Kuvassa 6 on esitelty raportoinnin kohteena olevien hankkeiden (60 kpl) kohdentuminen DAC-luokittain. Suluissa on ilmaistu raportoinnin kohteena olevien hankkeiden sekä muiden samana vuonna tukea saaneiden hankkeiden (yht. 89 kpl) jakautuminen. Kuva 6 osoittaa, että hankkeet edistyivät (jättivät maksupyynnön ja tulivat siten raportoinnin kohteiksi) lähes samalla jakaumalla kuin mihin tukea myönnettiin, eikä raportoinnin kohteena olevissa hankkeissa ole yliedustusta esimerkiksi BKT:ltaan varakkaampien ylemmän keskitulotason maiden kohdalla. **Maksupyyntö jätettiin siis likimain yhtä todennäköisesti hankkeen kohdemaan DAC-luokasta riippumatta.**

Kuva 4. Vuonna 2016 tukea saaneiden hankkeiden edistyminen maissa, joihin tukea myönnettiin eniten. Tuen maksua hakeneet hankkeet etenivät kohdemaissa ja hankkeeseen liittyneitä kuluja haettiin maksuun. Hankkeet, joissa tukea ei haettu maksuun, eivät todennäköisesti edenneet merkittävästi. Raportoinnin kohteena ovat vain hankkeet, jossa tukea haettiin maksuun.

Vuoden 2016 hankkeita toteutettiin yhteensä **26 eri kohdemaassa**. Maanosista eniten hankkeita kohdistui **Aasiaan** (52 %, 31 kpl), jonka osuus pysyi suunnilleen samalla tasolla vuosien 2015 ja 2014 kanssa. **Afrikan osuus** (33 %, 20 kpl) laski hieman vuoden 2015 tasosta, kun taas **Latinalaisen Amerikan ja Karibian osuus** (15 %, 9 kpl) kasvoi edellisvuodesta. Hankkeiden kokonaismäärässä tapahtunut lasku tekee kuitenkin vuosivaihteluvertailun haastavaksi. Yleisesti ottaen raportoitavien hankkeiden maantieteellinen jakauma pysyi samankaltaisena kuin useimpina aiemmista vuosista, ja Finnpartnershipin vuoden 2017 alusta aloittamat onnistuneet toimet Afrikkaan kohdistuvien hankkeiden osuuden nostamisessa alkavat näkyä vasta seuraavan vuoden seurantaraportissa.

Kuva 5. Vuoden 2016 hankkeiden kohdemaat (värjättyt maat) ja hankkeiden lukumääräinen maanosittainen kohdentuminen (prosentit). Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

2.4 Hankkeiden toteutuminen

Hankkeen toteutumista seurataan kolmessa etapissa: loppuraportin yhteydessä viimeistään kahden vuoden päästä tuen myöntämisestä, eli tässä tapauksessa viimeistään vuonna 2018, ensimmäisen seurantaraportin yhteydessä (vuonna 2019) ja toisen seurantaraportin yhteydessä (vuonna 2020).

Liikekumppanuustuen avulla pyritään synnyttämään pitkäkestoista, kehitysvaikutuksia ja taloudellista voittoa tuottavaa liiketoimintaa. Tuen selvitysluonteesta johtuen on kuitenkin tavallista, että osa hankkeista ei johda toivottuun tulokseen, tai että tuloksen saavuttamisessa voi kestää ennakoitua pidempään. Vuonna 2020 raportoitavien (vuoden 2016) hankkeiden viivästyminen on korostunut alkuvuodesta globaaliksi pandemiaksi levinneen [koronavirusepidemian](#) aiheuttamien haasteiden johdosta. Vastaajilta ei erikseen kysytty koronan vaikutuksista hankkeeseen, mutta peräti 33 % kaikista vastaajista on kertonut pandemian vaikuttaneen hankkeen toteutukseen hidastavasti tai kokonaan lakkauttavasti.

Kerättyjen vastausten ja niiden tarkistamisen perusteella Finnpartnership jaottelee hankkeet kolmeen kategoriaan

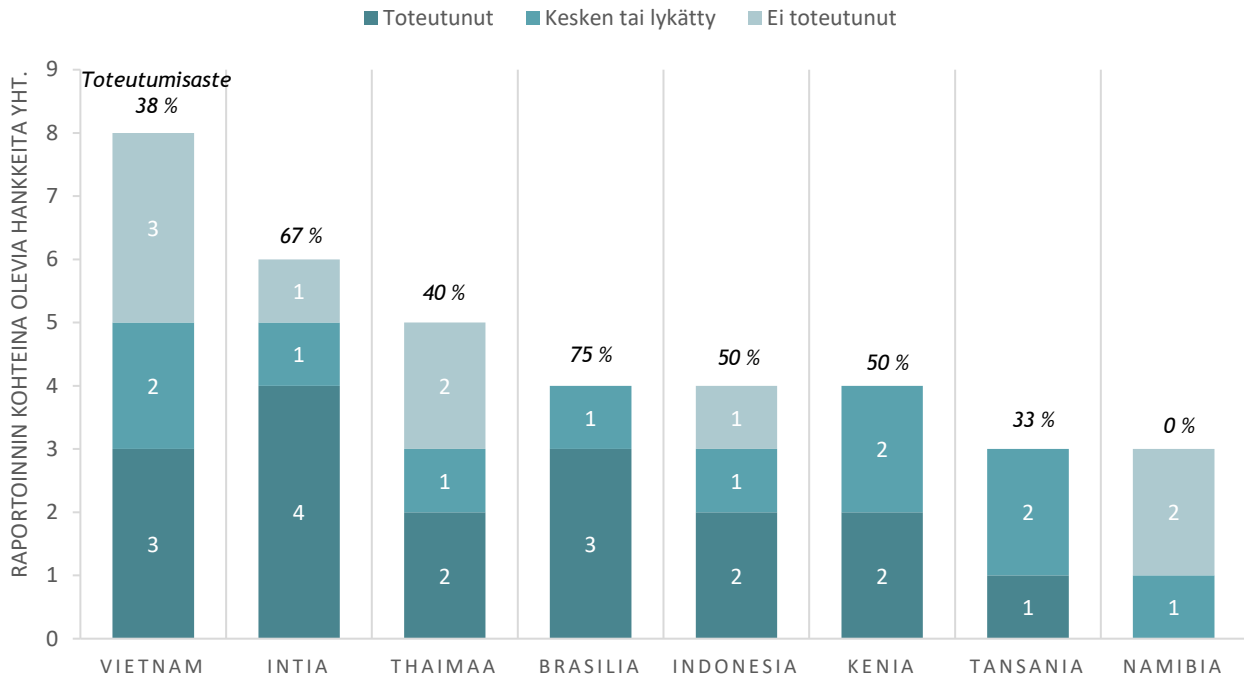
- **Toteutetut hankkeet:** Hankkeessa on päästy tai ollaan pian pääsemässä liikekumppanuustukihankkeen pitkäaikaiseen etabloitumis- tai muuhun liiketoimintatavoitteeseen, eikä hanke ole raportointihetkellä kesken, lykätty tai lopetettu
- **Kesken olevat tai lykätty hankkeet:** Hankkeessa ei olla vielä päästy liikekumppanuustukihankkeen pitkäaikaiseen etabloitumis- tai muuhun liiketoimintatavoitteeseen, mutta hankkeen uskotaan etenevän tulevaisuudessa
- **Lopetetut hankkeet:** Hanke on päätetty, eikä sen uskota enää etenevän.

Hankkeet	2018 (kpl)	%	2019 (kpl)	%	2020 (kpl)	%
Toteutetut	20	33 %	18	30 %	27	45 %
Kesken tai lykätty	38	63 %	27	45 %	18	30 %
Lopetetut	2	3 %	15	25 %	15	25 %
Yhteensä	60	100 %	60	100 %	60	100 %

Taulukko 1. Vuoden 2016 hankkeiden tilanne vuosina 2018-2020. Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

Toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista (45 %) on hieman vuosien 2006-2015 hankkeiden keskiarvoa (43 %) korkeampi, ja seitsemän prosenttia edellisen vuoden (2015) hankkeita korkeampi, jolloin raportoinnin kohteina olevia hankkeita tosin oli merkittävästi enemmän. Hankkeiden onnistuneisuutta kuvastaa sekin, että syksyyn 2020 mennessä seitsemästä hankkeesta on kirjoitettu [menestystarina Finnpartnershipin sivuille](#). Osa toistaiseksi kesken olevista 18 hankkeesta voi myös tulevaisuudessa toteutua.

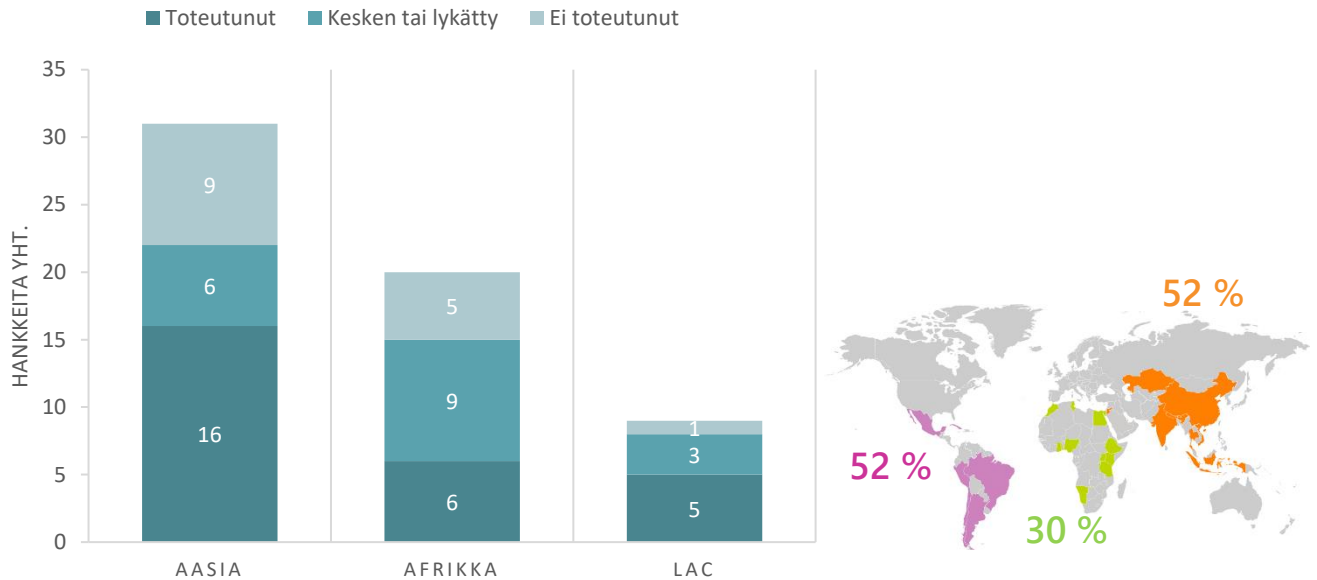
HANKKEIDEN TOTEUTUMINEN YLEISIMMISSÄ KOHDEMAISSA, TILANNE 2020

Kuva 6. Vuoden 2016 hankkeiden tilanne raportointihetkellä niissä maissa, joihin kohdistui eniten raportoinnin kohteena olevia (tuen maksua hakeneita) hankkeita. Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

Hankkeiden toteutumisessa oli huomattavaa kohdemaakohtaista vaihtelua. Vietnamin, jossa raportoinnin kohteena olevia hankkeita oli eniten, toteutumisaste oli selkeästi keskiarvoa matalampi, samoin kuin kolmanneksi yleisimmässä kohdemaassa Thaimaassa. Molempien kohdalla tosin myös kesken olevien hankkeiden osuus on suuri, ja voi lopulta nostaa toteutumisastetta huomattavasti. Yleisimpien maiden joukosta Intiaan ja Brasiliaan kohdistuneiden hankkeiden toteutumisaste sen sijaan oli huomattavan korkea, mikä osaltaan johtuu juuri kesken olevien hankkeiden vähäisestä määrästä. Vaikuttaakin siltä, että kohdemaakohtaisten toteutusten eroa selittää hankkeiden lopettamisen sijaan pääosin se, onko hankkeen tavoite ehditty toteuttaa raportointisyklin aikana vai onko hanke vielä kesken tai lykätty.

HANKKEIDEN TOTEUTUMINEN MAANOSITTAIN, TILANNE 2020

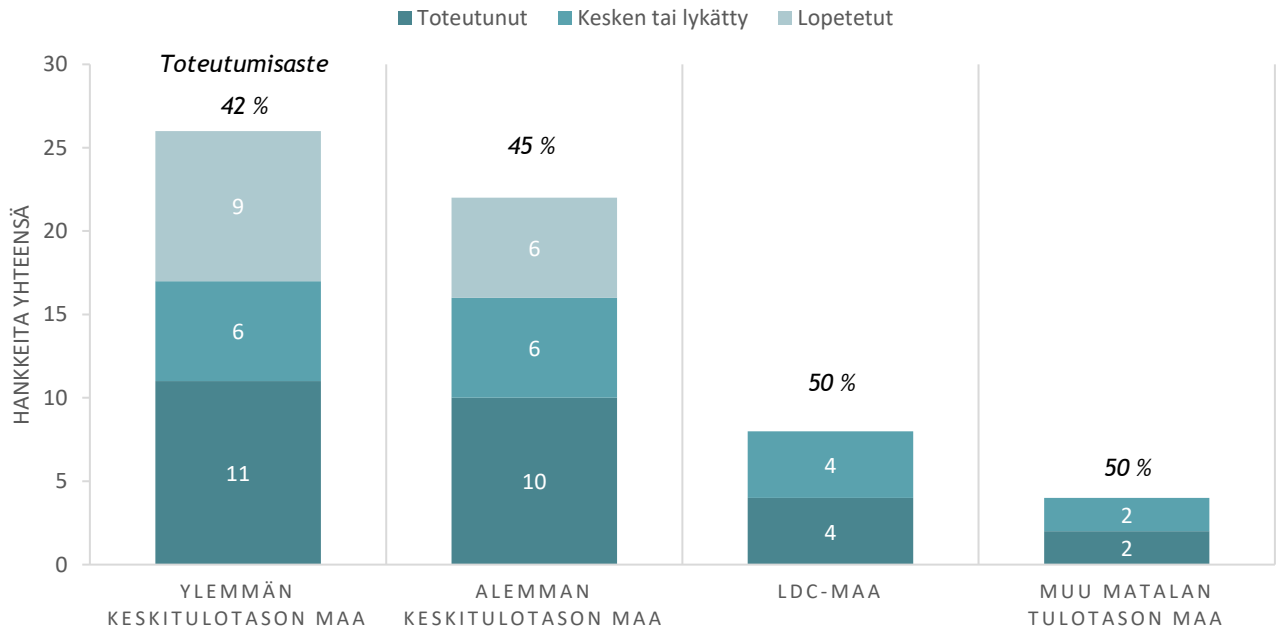

Kuva 7. Vuoden 2016 hankkeiden tilanne ja toteutumisprosentti raportointihetkellä maanosittain. Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

Maanosittain tarkasteltuna selkeästi suurin toteutumisprosentti oli Aasiaan ja Latinalaiseen Amerikkaan kohdistuneilla hankkeilla. Hankkeiden toteutumisaste näissä maanosissa ylittää sekä vuoden 2016 hankkeiden että vuosien 2006-2015 hankkeiden keskiarvon. Aasian ja Latinalaisen Amerikan kohdemaita pidetään usein keskimäärin vauraampina sekä toimintaympäristöltään mahdollisesti helpompina kuin Afrikan maita keskimäärin, mikä voi osaltaan vaikuttaa korkeampaan toteutumisasteeseen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta yleispätevältä selitykseltä, sillä esimerkiksi vuoden 2014 hankkeissa Afrikan toteutumisprosentti oli kaikista maanosista selkeästi korkein (59 %). Hankkeen kohdemaan maanosaa ei voidakaan pitää selittävänä tekijänä hankkeiden onnistumiselle, etenkin, kun huomioidaan maanosien sisäinen huomattava vaihtelu sekä hankkeiden lukumäärien erot maanosien välillä.

Kohdemaan tulotason ja/tai kehitystason korrelaatiota hankkeen toteutuneisuuteen voi tarkastella myös kohdemaan DAC-luokan avulla. Onkin kiinnostavaa (ja jopa yllättävää) huomioida, että **vähiten kehittyneisiin (LDC)** ja **muihin matalan tulotason (LIC) maihin** kohdistuneiden hankkeiden **toteutumisprosentti oli korkein** (50 %). Seuraavaksi korkein toteutumisprosentti on alemman keskitulotason mailla, ja matalin toteutumisaste oli kohdemaista vauraimmilla ylemmän keskitulotason mailla. On mahdollista, että UMIC- ja LMIC-maissa myös kilpailu saattaa olla monilla aloilla huomattavasti kovempaa, mikä voi vaikuttaa hankkeen onnistumismahdollisuuksiin heikentävästi.

HANKKEIDEN TOTEUTUMINEN DAC-LUOKITTAIN, TILANNE 2020

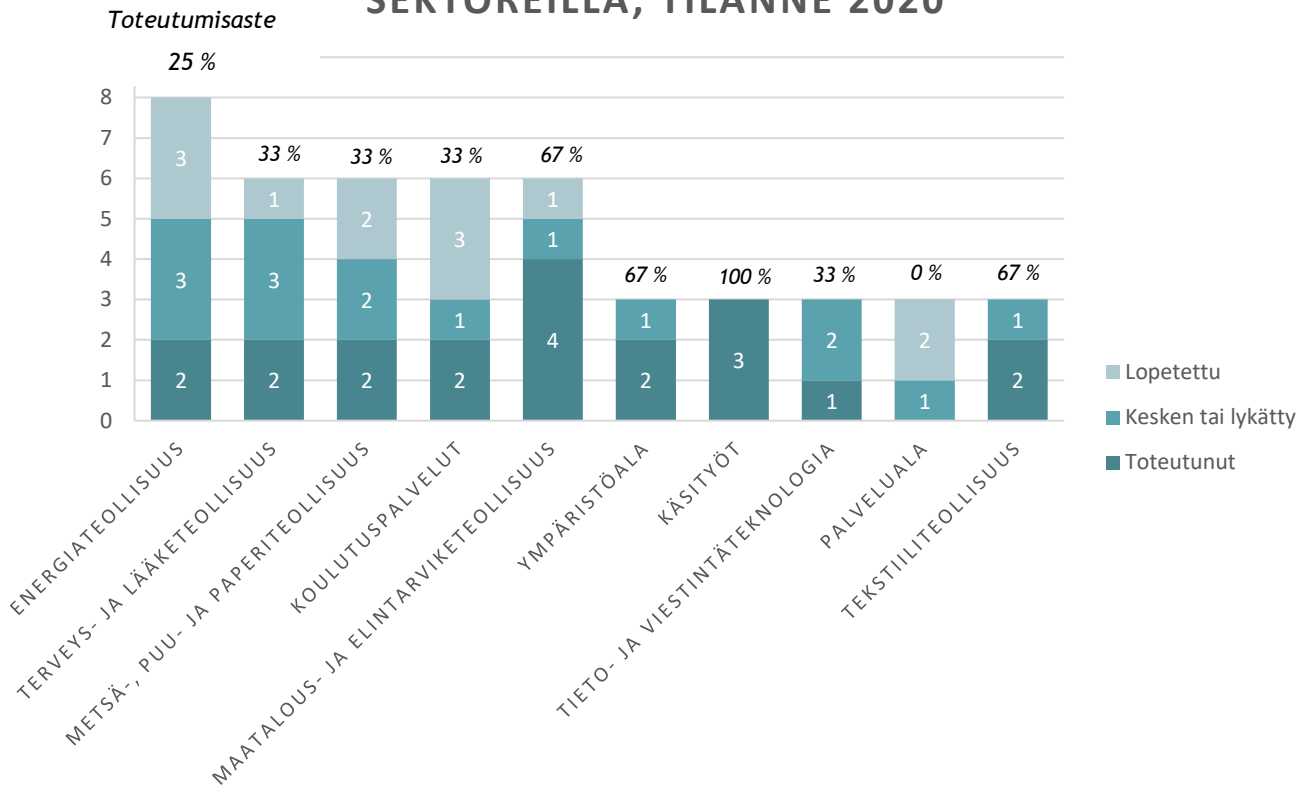

Kuva 8. Vuoden 2016 hankkeiden tilanne ja toteutumisprosentti raportointihetkellä DAC-luokittain. Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

On positiivisesti yllättävää, että **hankkeen kohdistuminen BKT:taan köyhempään kohtemaahan** toimintaympäristöltään keskimäärin vakaampien ja ennustettavampien LMIC- ja UMIC-maiden sijaan **ei ole heikentänyt hankkeiden onnistuneisuutta**, vaan pikemminkin päinvastoin. Hypoteesia kohtemaan tulotason/kehitysasteen ja hankkeen toteutuneisuuden välisestä heikosta (tai jopa käänteisestä) korrelaatiosta vahvistaa se, että myös esimerkiksi vuoden 2014 hankkeiden toteutuminen noudatteli vuoden 2016 hankkeiden järjestystä DAC-luokkien osalta. On kuitenkin keskeistä huomioida, että sekä vuoden 2016 että vuoden 2014 **hankkeista vain hyvin pieni osa kohdistui LDC- ja LIC-maihin**, mikä tekee vertailusta haastavaa ja kannustaa olemaan tekemättä varsinaisia johtopäätöksiä. Lisäksi DAC-luokittaisten toteutumisasteiden väliset erot ovat vuoden 2016 hankkeiden kohdalla lopulta vähäiset.

Kohtemaan maanosan tai DAC-luokan sijaan lopullinen selittävä tekijä hankkeen onnistuneisuudelle löytyy aina hankkeen yksittäisistä ominaispiirteistä. Maanosittaisten ja DAC-luokittaisten toteutumisasteiden perusteella voidaan kuitenkin tehdä rohkaisevia oletuksia siitä, että **hankkeiden toteutumis-mahdollisuudet eivät pääsääntöisesti heikkene, vaikka kohtemaa ei kuuluisikaan kehitysmaista vauraimpien joukkoon.**

HANKKEIDEN TOTEUTUMINEN YLEISIMMILLÄ SEKTOREILLA, TILANNE 2020

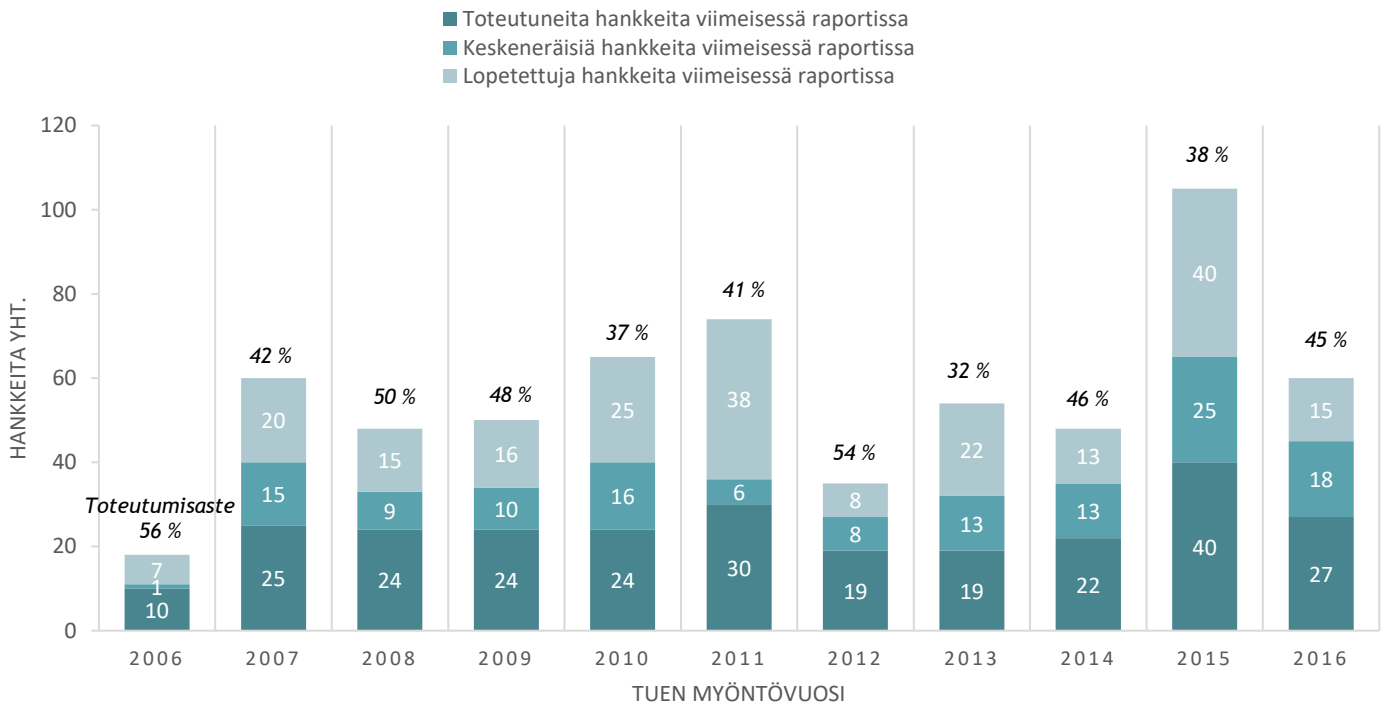

Kuva 9. Vuoden 2016 hankkeiden tilanne ja toteutumisprosentti raportointihetkellä sektoreittain. Kuvassa 10 sektoria, joilta hankkeita oli eniten. Kaikkiaan hankkeita oli 19 eri sektorilta. Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

Hankkeet edustivat yhteensä 19 eri toimialaa, joista valtaosaa edusti vain 1-3 hanketta. Hankkeiden lukumääräisestä sektorikohtaisesta vaihtelusta ja useimpien sektorien vähäisestä hankemäärästä johtuen sektorikohtaisten toteutusten vaihtelun analysointi antaa vain suuntaa-antavaa osviittaa sektorin vaikutuksesta hankkeen onnistumiseen. Kuva 9 kuitenkin osoittaa, että tarkastelun kohteena olevista hankkeista keskimäärin useimmiten toteutuivat käsityösektorin hankkeet, mikä näkyy myös hankkeiden työllistämisaikutuksissa (ks. luku 3). Mielenkiintoista on myös se, että neljän suosituimman sektorin hankkeiden toteutumisprosentti oli verrattain matala. Asia saattaa selittyä sillä, että neljästä suosituimmasta sektorista kolme on eri teollisuuden aloja, joiden hankkeiden käynnistäminen kestää yleensä pitkään, ja jotka eivät siksi olleet vielä raportointihetkellä valmiita. Kesken olevien tai lykättyjen hankkeiden osuus onkin teollisuusalan hankkeissa kuvassa 11 huomattava. Tämä ennakoii sitä, että eri teollisuudenalojen hankkeiden tuottamat tulevat vaikutukset esimerkiksi työllistämiseen, teknologian siirtoon tai ympäristöön **tulevat todennäköisesti kasvattamaan vuoden 2016 hankkeiden**

kehitysvaikutuksia tulevaisuudessa merkittävästi.

HANKKEIDEN LOPPUTULOKSET VIIMEISESSÄ RAPORTOINNISSA

Kuva 10. Vuosien 2006-2016 hankkeiden toteutuminen hankkeita koskevissa viimeisissä seurantakyselyissä. Prosentit kuvaavat toteutumisastetta (toteutuneiden hankkeiden osuus kaikista hankkeista).

Finnpartnership pyrkii edistämään hankkeiden toteutumista tarjoamalla hankkeille esimerkiksi ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten sekä ihmisoikeuksiin liittyvää konsultointia, rahoitusneuvontaa sekä neuvontaa esimerkiksi maksupyyntöjen laatimisessa tai hankkeelle myönnetyn tuen uudelleen kohdistamisessa. Tuensaaja voi myös hakea myönnettyä tukea maksuun kahdessa erässä, ja saada siten ensimmäisen maksun avulla käyttöönsä lisää pääomaa hankkeen loppuosan toteuttamiseen. Vuosina 2020-2021 erääntyvien hankkeiden on ollut myös mahdollista anoa jatkoaikaa tuen käyttöön koronapandemian johdosta.

Toteutettujen hankkeiden ohella myös kesken olevissa, lykättyissä ja lopetetuissa hankkeissa on mahdollisesti saatu aikaan kehitysvaikutuksia, vaikka hankkeessa ei (toistaiseksi) ole päästykään suunniteltuun päämäärään. Hankkeissa on esimerkiksi saatettu jo siirtää kohdemaahan pysyvää osaamista ja tietotaitoa ennen kuin hanke on jouduttu keskeyttämään tai lopettamaan.

Raportin loppuosa kuvaa sekä jo toteutuneiden, kesken olevien että jo lopetettujen hankkeiden aikaansaamia kehitysvaikutuksia. Vastaajilta kerätyn datan perusteella on kuitenkin pyritty karsimaan mahdolliset kehitysvaikutukset, jotka jäivät hetkellisiksi hankkeen päättymisen takia.

2.5 Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset

Liikekumppanuustukihankkeiden tavoitteena tulee olla pitkäaikainen etabloituminen kohdemaahan. Käytännössä hyväksyttäviksi etabloitumistavoitteiksi katsotaan **tytär- tai yhteisyrityksen perustaminen** kohdemaahan, **huolto-, alihankinta-, lisensointi-, franchising-** tai muun vastaavan sopimuksen solmiminen kohdemaapartnerin kanssa, **kehitysmaatuonnin** aloittaminen, sekä liikekumppanuustukihanketta edistävän **ammattikoulutustoiminnan** käynnistäminen tai kehittäminen. Vuodesta 2016 alkaen tukea voidaan myöntää myös hankkeisiin, joissa tavoitteena on teknologian **pilotointi yhdessä kansainvälisen järjestön** (esim. YK tai EU) kanssa sekä **tukitoimintohankkeisiin**, joissa yhdistys tai oppilaitos toteuttaa yrityskumppanin liikekumppanuustukihankkeita tukevia ja paikallisyhteisöjä kapasitoivia toimenpiteitä. Pitkäaikaiseen etabloitumiseen ohjaamalla pyritään tuottamaan kestäviä, pitkäkestoisia kehitysvaikutuksia.

Hankkeiden tavoitteet, 2016

Yht. 60 kpl

Tulokset 2020

Kuva 11. Hankkeiden tavoitteet tuen myöntöhetkellä ja toteutuneet tulokset raportointihetkeen mennessä.

Hankkeiden tuloksena perustettiin yhteensä yhdeksän uutta yhtiötä (tytär- tai yhteisyritys) hankkeiden kohteena oleviin kohdemaihin. Perustetut yritykset toimivat seitsemällä eri toimialalla ja

valmistavat esimerkiksi kylmäkuljetusratkaisuja, sairauksien diagnostiikkavälineistöä, vedenpuhdistusteknologiaa ja valmisruokia sekä tuottivat mm. jätteenkäsittelypalveluita sekä palveluiden integraatiokonsultointia. Kahta lukuunottamatta kaikkien perustettujen yhtiöiden toiminta on edelleen käynnissä. Yhtiöitä perustettiin Intiaan, Ghanaan, Iraniin, Chileen⁵, Vietnamiin, Thaimaahan ja Kazakstaniin.

Aqsens Oy kehittää Intiassa sovellusta aikaisen vaiheen suusyövän ja anemian seulontaan syljestä tehtävällä helppokäyttöisellä ja edullisella pikatestillä. Finnpartnershipin tuki auttoi käynnistämään toiminnan Intiassa ja perustamaan paikallisen yhtiön. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: Aqsens Oy.

Hankkeiden myötä solmittiin yhteensä kahdeksan alihankinta-, huolto-, lisensointi- ja/tai muuta pitkäaikaista sopimusta kohdemaakumppaneiden kanssa. Sopimuksia solmineet suomalaisyritykset toimivat seitsemällä eri toimialalla, ja sopimuksia solmittiin mm. ohjelmistopalvelujen alihankinnasta, varhaiskasvatuksen digitaalisen palvelun lisensoinnista sekä hedelmien ja muiden elintarvikkeiden alihankinnasta. Viidessä hankkeessa liikeympäristön avulla myös kehitettiin alihankittavien palveluiden tai tuotteiden laatua. Sopimuksia solmittiin vietnamilaisten, bangladeshilaisten, kiinalaisten, brasilialaisten, perulaisten ja argentiinalaisten yhtiöiden kanssa.

Tekstiilialan yritys Logonet Oy pilotoi Keniassa suomalaisia äitiyspakkauksia yhdessä World Visionin kanssa. Hankkeen tavoitteena on vähentää äiti- ja lapsikuolleisuutta sekä parantaa naisten ja tyttöjen asemaa. Hankkeen myötä solmittiin alihankintasopimuksia bangladeshilaisten ja kiinalaisten yritysten kanssa. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: World Vision Kenya.

Seitsemän hankkeen tuloksena käynnistettiin tai kehitettiin tavaroiden tai palveluiden

⁵ Chileen kohdistuvia liikeympäristökehityshankkeita hyväksyttiin vielä vuoden 2016 aikana, vaikka Chile poistui tukikelpoisten maiden OECD DAC-listalta vuoden 2016 aikana.

maahantuontia kehitysmaasta Suomeen. Suomeen tuodaan kohdemaista esimerkiksi meikkituotteita, sisustustuotteita, hedelmiä, yrttejä ja mausteita sekä villamattoja. **Maahantuonti aloitettiin Bhutanista, Kiinasta, Intiasta, Tansaniasta, Keniasta ja Etiopiasta.**

Liikekumppanuustukihankkeessaan Mifuko Oy kehitti Keniassa korien valmistusta ja koulutti paikallisia tuottajia. Vuonna 2020 korien valmistus suomalaisten mallien mukaan työllistää noin 600-650 naista Kenian köyhimmillä alueilla. Koreja maahantuodaan Suomeen ja myydään mm. Mifukon verkkokaupassa. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: Liselott Lindström / Yle.

Vuoden 2016 alusta liikekumppanuustukihankkeen tavoitteena on voinut olla myös pilotointi kansainvälisen järjestön (esim. YK-järjestön) kanssa. Tällaiset hankkeet voivat edesauttaa uuden teknologian tai palvelun saattamista käyttöön kehitysmaassa sekä parantaa mahdollisuuksia suomalaisyrityksen ja kumppanijärjestön yhteistyöhön tulevaisuudessa. Vuonna 2016 tähän uuteen hanketyyppiin tukea haki ja sai yksi yritys, joka **pilotoi hankkeessaan teknologiaa yhdessä YK-järjestön kanssa Jordaniassa.**

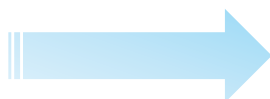
Mobiilioppimispalvelu Funzi Oy pilotoi liikekumppanuustuen avulla naisyrittäjille suunnattua oppikokonaisuutta Jordaniassa yhdessä United Nations Office for Project Servicesin (UNOPS) ja Jordan River Foundationin kanssa. UNOPS-yhteistyöhankkeen jälkeen Funzi on tehnyt yhteistyötä myös mm. UNDP:n kanssa. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: Shutterstock

Loput hankkeet eivät johtaneet pitkäaikaiseen etabloitumiseen, useimmiten johtuen muutoksista kohdemaan tilanteesta tai yrityksen omissa prioriteeteissa, haasteista partnereiden kanssa tai siitä, että tehtyjen selvitysten perusteella pitkäaikaiselle liiketoiminnalle ei nähty olevan riittäviä edellytyksiä. Hanketavoitteen toteutuminen ei ole ehto maksun suoritukselle niin kauan, kuin tuensaaaja on pyrkinyt edistämään tavoitteen toteutumista valtionavustuspäätöksen yhteydessä annettussa hankebudjetissa määritellyllä tavalla ja liikekumppanuustuen ehtoja noudattaen. Tuki voidaan siis maksaa myös hankkeille, jossa asetettuun tavoitteeseen ei ole hakijan pyrkimyksistä huolimatta päästy. Myös hankkeissa, jotka eivät johtaneet etabloitumiseen, on voitu saada aikaan kehitysvaikutuksia.

2.6 Investoinnit kohdemaahan

2,1 m€

hankkeille maksettu
liikeyrityskumppanuustuki

9 m€

hankkeissa toteutetut
kohdemaainvestoinnit

Liikeyrityskumppanuustuen avulla katalysoidaan yksityisen ja kolmannen sektorin resursseja kehitystavoitteiden aikaansaamiseen. Taloudellisesta näkökulmasta tämä tarkoittaa usein sitä, että liikeyrityskumppanuustuki toimii ns. siemenrahana katalysoiden tuensaajia investoimaan kohdemaahan sen jälkeen, kun nämä ovat toteuttaneet liikeyrityskumppanuustuen avulla hankkeen esi- ja selvitysvaiheita. Vuoden 2016 hankkeista 18 kpl (30 %) raportoi tehneensä investointeja hankkeen kohdemaahan. **Investointien kokonaissumma oli noin 9 miljoonaa euroa, yli neljä kertaa näille yrityksille maksettujen liikeyrityskumppanuustukien verran.** Noin puolet investoinneista tehtiin koneisiin ja laitteisiin, 23 % rakennuksiin ja loput investoinneista pilotoitavaan teknologiaan, maa-alueisiin, käyttöpääomaan sekä lukuisiin pienempiin eriin, kuten palveluiden ja tavaroiden ostoihin.

Investointien tekeminen mahdollistaa usein suorien ja merkittävien kehitysvaikutusten aikaansaamisen. Tämän lisäksi investoinnit tuottavat kohdemaahan tuloja verojen ja erilaisten maksujen muodossa. Vuoden 2016 hankkeet ovat arvioineet **maksaneensa kohdemaahan veroja ja muita maksuja noin 350 000 euroa.** Verojen maksun osalta on tärkeää huomioida, että valtaosa hankkeista toteuttaa liikeyrityskumppanuustukihankkeiden avulla selvityksiä ja valmistelevia toimenpiteitä, kuten kohdemaamatkoja, joista ei synny vielä raportointihetken sellaisia veroja, jotka tuensaajat itse olisivat maksaneet ja osaisivat niistä raportoida. Pääsääntöisesti suoria verotuloja tuensaajalta kohdemaahan alkaa syntyä vasta liiketoiminnan jo käynnistyttyä ja usein vasta sen olleen käynnissä jo jonkin aikaa. Tästä johtuen kohdemaahan maksettavien verojen ja muiden maksujen voidaan olettaa merkittävästi kasvavan raportointihetken jälkeen, kun liiketoiminta on osassa hankkeista päässyt vauhtiin.

Sekä investointien että verotulojen ja muiden maksujen kokonaismäärä laski edellisen vuoden hankkeiden vastaavista määristä. Investointien lasku (vuoden 2016 hankkeiden investoimat yhdeksän miljoonaa euroa ovat 47 % vuoden 2015 investoimista 18,8 miljoonasta eurosta) selittyy pitkälti hankkeiden lukumäärällä; vuoden 2015 hankkeita oli 105, kun vuoden 2016 hankkeita on vain 60. Verotulojen

osalta lasku edellisvuoteen oli huomattavasti suurempi, sillä vuoden 2016 hankkeissa maksettiin veroja ja muita maksuja vain noin 25 % edellisvuoden kokonaismäärästä. Merkittävänä selittävä tekijänä maksettujen verojen ja muiden maksujen määrän laskuun edellisvuoteen nähden voi pitää **investointeja tehneiden hankkeiden määrää**, sillä verojen maksu on usein sidoksissa investointien tekemiseen. Vuoden 2015 hankkeista 41 % teki investointeja, kun taas vuoden 2016 hankkeiden kohdalla investointeja toteutti 30 % hankkeista. **Vertailtaessa investointeja tehneiden hankkeiden lukumäärää investointien ja suoritettujen maksujen kokonaismäärään vuosien 2015 ja 2016 välisen ero muuttaa muotoaan:** vuoden 2015 investointeja tehnyt hanke investoi keskimäärin 437 000 euroa ja maksoi veroja keskimäärin 27 000 euroa, kun taas vuoden 2016 investointeja tehnyt hanke investoi keskimäärin 500 000 euroa (114 % edellisvuodesta) ja maksoi veroja keskimäärin 19 000 euroa (70 % edellisvuodesta).

Liikekumppanuustukihankkeiden toteuttamien investointien (samoin kuin muidenkin tulosten) vuosi-vertailua hankaloittaa se, että raportoitavien hankkeiden keskikoko on hyvin pieni. Tällöin yksikin merkittävästi edennyt, suuri hanke voi vaikuttaa huomattavasti koko vuoden tuloksiin. Relevantti esimerkki vuosivaihteluvertailun haasteellisuudesta ovatkin juuri tehdyt investoinnit, joissa vuosivaihtelu on erittäin suurta, toisinaan jopa kuusinkertaista, ja kolmen vuoden aikavälillä jopa 20-kertaista (ks. liite 1). Investointien vuosivaihtelusta ei ole erotettavissa selkeitä trendejä, vaan se selittyy pääsääntöisesti raportoinnin kohteena olevien hankkeiden ominaispiirteiden, kuten hankkeiden koon, toimialan, resurssi-intensiivisyyden, kohdemaan ja hankesuunnitelman toteutumisen kannalta vaadittavien investointien johdosta. Myös hankkeiden onnistuneisuudella on tietenkin vaikutusta siihen, miten paljon investoidaan tai maksetaan veroja, mutta hankkeiden toteutumisasteen vuosivaihtelulla ei vaikuta olevan korrelaatiota tehtyjen investointien tai verojen ja muiden maksujen vuosivaihteluun (liite 1).

Vuoden 2016 hankkeiden kohdalla on lisäksi syytä nostaa esiin vuoden 2020 koronapandemia, jonka 33 % vastaajista kertoi vaikuttaneen hankkeeseensa (asiaa ei kysytty vastaajilta erikseen, joten koronan todellinen vaikutus hankkeisiin lienee vielä suurempi). Saatujen vastausten perusteella yksi pandemian vaikutuksista oli nimenomaan investointien tekemisen vaikeus: pandemia saattoi hidastaa tai keskeyttää lupaavasti alkaneen liiketoiminta-aloitteen juuri sillä hetkellä, kun operatiivinen toiminta oli käynnistymässä ja investointien tekeminen alkamassa. Paitsi että pandemia hankaloitti hankkeeseen liittyvää tavaroiden ja palveluiden liikkumista, se myös vaikeutti pääoman hankkimista sekä saattoi alentaa yritysten riskinsietokykyä, johtaen suunniteltujen investointien (ja niitä seuraavien verojen ja muiden maksujen) siirtämiseen tai jopa perumiseen. Olosuhteisiin nähden tehtyjen investointien kokonaismäärää voidaankin pitää erittäin hyvänä.

Vaikka investoinneilla ja verojen ja muiden maksujen siirrolla kohdemaahan on itsessään merkittäviä vaikutuksia, ne eivät välttämättä korreloi suoraan muiden hankkeiden myötä aikaan saatujen kehitysvaikutusten kanssa. Tehtyjen investointien keskimääräisestä laskusta edellisvuoteen nähden ei voida siis päätellä myös aikaansaatuja kehitysvaikutusten välttämättä laskeneen. Esimerkkinä tästä voidaan mainita vuoden 2014 liikekumppanuustukihankkeet, joissa kohdemaihin investoitiin yhteensä 2 miljoonaa euroa, noin puolitoistakertaisesti hankkeille maksettuun tukeen verrattuna. Huolimatta merkittävästi vuosien 2013 ja 2015 hankkeissa tehtyjä investointeja pienemmästä investointimäärästä vuoden 2014 hankkeet aikaansaativat huomattavia kehitysvaikutuksia, sillä hankkeiden luonne (esimerkiksi lisensointi) ei edellyttänyt huomattavia investointeja. Raportin seuraavat luvut kuvaavat vuoden 2016 hankkeissa aikaansaatuja vaikutuksia esimerkiksi tasa-arvoon, ympäristöön ja infrastruktuuriin.

Liikekumppanuustukea saavien hankkeiden tulee pyrkiä taloudelliseen tuottavuuteen. Vuoden 2016 hankkeista 14 kpl (23 %) on arvioinut hankkeiden olleen tähän mennessä taloudellisesti tuottavia. Tämän lisäksi 24 hanketta (40 %) arvioi hankkeidensa mahdollisesti tai todennäköisesti kääntyvän voitollisiksi lähitulevaisuudessa. Valtaosa hankkeista tulee siis tämän hetkisen arvion mukaan muodostumaan taloudellisesti tuottaviksi liiketoimiksi. Taloudellisen tuottavuuden tavoitteesta huolimatta on tärkeää huomioida, että liikekumppanuustuki kohdistuu selvityksiin, koulutuksiin tai pilotointeihin, joiden jatkoksi yrityksen on tarpeellista tehdä muita kohdemaainvestointeja liiketoiminnan käynnistämiseen. Hankkeiden luonteesta ja haastavista kohdemaaympäristöistä johtuen vain osa vuosittain tukea saavista hankkeista onnistuu, ja vain osa onnistuneista hankkeista ehtii muodostua taloudellisesti tuottavaksi raportoitavan jakson sisällä. Yritysten mukaan saaminen Agenda 2030-tavoitteiden saavuttamiseen on kuitenkin tärkeää ja taloudellisen riskin jakaminen alkuvaiheessa tukee tätä päämäärää hyvin. Useat tappiollisiksi jäävistäkin hankkeista tuottavat arvokasta tietoa ja kokemusta kohdemarkkinoista ja toimintaympäristöstä, jolloin yritys on valmiimpi yrittämään uudelleen.

Tappiollisiksi jääneet hankkeet ovat usein johtuneet hankkeiden keskeyttämisestä, johon yleisimmät syyt ovat se, ettei partneria löytynyt tai yhteistyö partnerin kanssa ei lähtenyt käyntiin, kohdemaan toimintaympäristössä tai tuensaajan liiketoimintaprioriteeteissa tapahtui muutoksia, sekä se, että toteutettujen selvitysten pohjalta liiketoiminnan käynnistämisen edellytyksien ei nähty täyttyvän. Vuoden 2016 hankkeiden vastauksissa korostuvat myös koronapandemian aiheuttamat haasteet hankkeen tuottavaksi saamiseen.

3 HANKKEIDEN TYÖLLISTÄMISVAIKUTUKSET

1025

suoraan työllistettyä
henkilöä

1130

epäsuorasti
työllistettyä
henkilöä

690

uutta työpaikkaa

Työllistämisaikutukset ovat yksi yleisimmistä liikeyumppanuustukihankkeissa syntyvistä kehitysvai-
kutuksista. Koska tuen avulla käynnistetään uutta liiketoimintaa (tai tehostetaan jo olemassa olevaa
toimintaa), johtavat hankkeet onnistuessaan lähes aina työllistämisaikutuksiin, joko kokonaan uu-
sien työpaikkojen luomisen tai jo olemassa olleiden työpaikkojen ylläpitämisen myötä. Osa rapor-
toiduista työllistämisaikutuksista voi jäädä lyhytaikaisiksi tai olla luonteeltaan osa-aikaisia. Vastaa-
jia kuitenkin pyydetään arvioimaan myös tulevia, raportoinnin jälkeisiä työllistämisaikutuksia. Han-
kekohtaisia työllistämisaikutuksia arvioidessa on huomioitava maksetun tuen keskikoko (35 745 €),
johon hankkeissa aikaansaadut työllisyysvaikutukset tulee suhteuttaa. Tuensaajilta edellytetään vas-
tuullista työllistämistä, jossa onnistumista Finnpartnership auttaa eri keinoin (tarkemmin ks. luku 4).

Hankkeiden aikaansaamista työllistämisaikutuksista raportoi 22 hanketta (37 % hankkeista). Hank-
keet **ovat työllistäneet suoraan yhteensä 1025 henkilöä⁶, joista 690 on kokonaan uusia työpaik-
koja.** Sekä suoraan työllistettyjen henkilöiden että uusien työpaikkojen **määrä on yli kaksinkertai-
nen edellisvuoteen verrattuna**, vaikka hankkeita, investointeja ja pitkäaikaisia etabloitumisia on
huomattavasti edellisvuotta vähemmän. Vaikuttaakin siltä, että hankkeiden lukumäärän tai kokoluo-
kan ohella - tai jopa niiden sijaan - työllistymisaikutukset korreloivat vahvimmin hankkeiden tavoit-
teiden ja toteutustapojen kanssa. Liiketyumppanuustukihankkeiden seurantaraportoinnin **työllisty-
misaikutuksissa esiin nousevat usein esimerkiksi maahantuonti- ja/tai käsityöalan hankkeet**, joi-
den kautta voidaan työllistää huomattavia määriä kohdemaan ihmisiä, vaikka hankkeet eivät välttä-
mättä edellytä mittavia investointeja. **Tarvittavien investointien suhteellinen vähäisyys voi jopa
nopeuttaa työllistämisaikutusten syntymistä.** Sen sijaan mittavia investointeja edellyttävät hank-
keet eivät usein ole vielä seurantaraportointihetkellä edenneet vaiheeseen, jossa työllistämisaiku-
tukset olisivat täysimääräisesti realisoituneet, vaikka ne voivatkin tulevaisuudessa olla käsityö- tai
maahantuontihankkeita huomattavasti merkittävämpiä työllistäjiä. Tämä havainto pitää paikkansa
myös vuoden 2016 hankkeiden kohdalla.

⁶ Suoraan työllistettyinä henkilöinä raportoidaan yrityksen itsensä kohdemaassa työllistämien henkilöiden
ohella myös suoran sopimussuhteen (esim. alihankintasopimuksen) kautta työllistetyt henkilöt.

Eniten työllistäneet hankkeet sijoittuvat Afrikkaan ja työllistävät pääasiassa naisia. Siten ne edistävät erinomaisesti sekä Suomen kehityspolitiikan ja Finnpartnership-ohjelman tavoitteita. Työllistymisvaikutuksissa korostuvat selkeästi kaksi Afrikkaan sijoittuvaa käsityöalan hanketta, jotka ovat yhdessä vastanneet noin 85 % suorista työllistämisvaikutuksista. Valtaosa kyseisissä kahdessa hankkeissa työllistetyistä henkilöistä on naisia. On kuitenkin huomioitava, että näiden kahden hankkeen myötä työllistetyt henkilöt eivät pääosin ole olleet henkilöitä, jotka olisi työllistetty kokoaikaisesti, ja työllistymisvaikutuksen jatkuvuus on raportointihetken tietojen perusteella epävarmaa.

Epäsuoriksi työpaikoiksi taas lasketaan ulkoisten yritysten työpaikat tai esimerkiksi partnerin hyödyntämät alihankkijat. Raportointivuoden hankkeista 17 (28 %) työllisti epäsuorasti yhteensä 1130 henkilöä. **Epäsuorasti työllistettyjen henkilöiden määrä** on suorien työpaikkojen ja uusien työpaikkojen tapaan noin **kaksinkertainen edellisvuoden hankkeisiin nähden**.

Tuensaajilla ei aina ole tarkkaa tietoa epäsuorista työllisyysvaikutuksista, minkä vuoksi kyseisiä lukuja on syytä pitää suuntaa antavina. Suoraan työllistettyjen henkilöiden tapaan myös epäsuorasti työllistettyjen ihmisten määrä osoittaa suurta variaatiota raportoinnin kohteena olevien hankkeiden onnistuneisuuden, luonteen ja skaalan mukaan, ja jo yksi tai kaksi suuren mittakaavan onnistunutta projektia voi vaikuttaa vuosittaisiin työllistämisvaikutuksiin tilastollisesti merkittävästi, kuten raportoinnin kohteena olevat kaksi käsityöalan hanketta Afrikassa osoittavat.

Tuensaajien raportoinnin mukaan hankkeiden myötä on vähentynyt yksi työpaikka Suomessa ja viisi työpaikkaa hankkeiden kohdemaissa. Lukuun tulee suhtautua pienellä varauksella, sillä esimerkiksi hankkeiden epäsuoria vaikutuksia samalla sektorilla toimiviin ulkopuolisiin yrityksiin voi olla haasteellista arvioida.

Hankkeista 30 % oli raportointihetkellä kesken, ja jo toteutetuista hankkeista suuri osa oli vielä liike toimintansa alkuvaiheissa. Onkin oletettavaa, että **työllistymisvaikutukset tulevat huomattavasti kasvamaan lähivuosina**. Hankkeiden arvioidaan työllistävän kahden vuoden päästä noin 2500 ihmistä⁷. Lukuun sisältyy myös sellaisia tuensaajia, jotka eivät vielä tällä hetkellä suoraan työllistä ihmisiä.

2500

arvio hankkeiden työllistämien henkilöiden määrästä vuonna 2022

⁷ Luku on Finnpartnershipin tarkistuksen ja arvion perusteella kohtuullistettu hakijoiden antamista vastauksista, joissa osa arvioi tulevat työllistämisvaikutuksensa huomattavasti suuremmiksi.

4 SOSIAALISET VAIKUTUKSET

Hankkeiden sosiaalisia vaikutuksia kohdemaan yhteiskuntaan arvioidaan työolosuhteiden ja työntekijöille tarjottujen sosiaalietuuksien kautta. **Jokaisen tuensaajan edellytetään noudattavan kohdemaan työlainsäädäntöä sekä työoikeuksiin ja -ehtoihin liittyviä kansainvälisiä standardeja** (kuten IFC:n Performance Standards). Asia tarkistetaan seurantakyselyn aikana jokaiselta työllistävältä yritykseltä. Mikäli tuensaaja ilmoittaa, ettei noudata lainsäädäntöä tai standardeja, tuensaajaan ollaan yhteydessä ja asia selvitetään.

Tapauksissa, joissa tuensaaja ei ole varma oman toimintansa soveltuvuudesta kohdemaan lainsäädännön tai kansainvälisen standardien piiriin, tarjotaan tuensaajalle maksutonta, esimerkiksi työoikeuksiin ja -lainsäädäntöön liittyvää konsultointia, jonka toteuttaa Finnpartnershipin määrittämä yhteistyökonsultti (ks. luku 1.1). Tuensaaja tai -hakija voidaan tarvittaessa jopa velvoittaa hyödyntämään tämä konsultointi.

Kaikki työllistävät yritykset ilmoittivat noudattavansa paikallista työlainsäädäntöä sekä työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntöä. Työllistävästä yrityksistä jokainen ilmoitti myös noudattavansa kansainvälisiä sopimuksia työntekijöiden oikeuksista ja työehdoista sekä työterveys- ja työturvallisuusstandardeja tai muita standardeja kuten IFC Performance Standardsia. Osa yrityksistä korosti noudattavansa kaikkia tuntemiaan standardeja tai jopa ehtoja, jotka ylittävät nämä standardit.

Lakien, standardien ja sopimusten noudattamisen lisäksi yrityksiltä kysyttiin myös muista sosiaalisista vaikutuksista.

- **10 tuensaajaa on maksanut työntekijöilleen alueen keskipalkkaa korkeampaa palkkaa.** Avointen vastausten perusteella kyseiset yritykset ovat kokeneet keskimääräistä korkeamman palkan toimivan tehokkaana henkilökunnan sitouttajana ja kannustajana.
- **11 tuensaajista kertoi hankkeensa parantaneen kohdemaan kansalaisten perustarpeiden kannalta olennaisten hyödykkeiden tai palveluiden saantia** esimerkiksi parantamalla puhtaan veden saatavuutta, tuomalla markkinoille hygieenisesti pakattuja leipiä ja leipomotuotteita, tuomalla markkinoille äitiyspakkauksia ja kehittämällä varhaiskasvatuksen opetuksen tasoa.
- **19 hanketta sijoittui maaseudulle tai pienempiin kasvukeskuksiin,** joissa yksilötasoiset

kehitysvaikutukset ovat usein maan talous- tai teollisuuskeskuksia merkittävämmät. Seitsemän hanketta kertoi lisäksi vahvistaneensa yhteyksiä paikallisten pk-yrityksien tai maanviljelijöiden ja suuryritysten välillä.

- Kolme hanketta sisälsi HIVin/AIDSin ja/tai muiden kroonisten sairauksien ennaltaehkäisyyn liittyviä ohjelmia tai muita toimenpiteitä
- Vastaaajat painottivat avoimissa vastauksissaan työntekijöiden lainmukaisen, eettisen ja tasapuolisen kohtelun merkitystä sekä työturvallisuudesta huolehtimista ja siihen liittyviä koulutuksia.

5 VAIKUTUKSET NAISTEN TYÖLLISTYMISEEN JA SUKUPUOLTEN VÄLISEEN TASA-ARVOON

20

sukupuolten väliseen tasa-arvoon positiivisesti vaikuttanutta hanketta

19

naisten työllistymiseen positiivisesti vaikuttanutta hanketta

860

työllistettyä naista

Sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi Suomen kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön läpileikkaavista tavoitteista. Lisäksi se on Finnpartnershipin ohjelmakauden 2019-2021 keskeinen painopiste. Liikekumppanuustukihankkeiden tasa-arvovaikutuksia mitataan sekä suljettujen (esim. työllistettyjen naisten määrä) että avointen (esim. hakijoiden vapaavalintaiset kuvaukset hankkeen vaikutuksista sukupuolten väliseen tasa-arvoon). Liikekumppanuustukihankkeissa tasa-arvovaikutukset keskittyvät usein työyhteisöön ja työntekoon liittyviin seikkoihin, mutta hankkeissa on toisinaan myös toisenlaisia ja laajempia tasa-arvovaikutuksia.

Kaikkiaan **20 hanketta** ilmoitti vaikuttaneensa **positiivisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon** ja **19 hanketta** ilmoitti sisältäneensä **piirteitä, jotka vaikuttivat positiivisesti naisten työllistymiseen**. Pääsääntöisesti tasa-arvovaikutus liittyi rekrytointeihin, työolosuhteisiin tai itse liiketoiminnan tavoitteisiin. Vaikutuksiin lukeutuivat mm. sukupuolesta riippumaton palkkaus, tasavertoisten uramahdollisuuksien edistäminen, tasa-arvoisen kohtelun varmistaminen työpaikalla, naisten terveyden parantaminen yritystoiminnan kautta, kuukautisiin liittyvien stigmojen poistaminen ja kuukautisiin liittyvä hygieniakoulutus, sekä naisten kouluttaminen.

Naisia työllisti 16 hanketta, eli 84 % kaikista työllistäneistä yrityksistä. Hankkeissa työllistyi yhteensä 860 naista, joka on 84 % kaikista suoraan työllistetyistä henkilöistä. Luku on merkittävästi vuosien 2006-2015 keskiarvoa (34 %) korkeampi. Naisenemmistö selittyy pitkälti kahdella Afrikassa merkittävästi naisia (pääosin osa-aikaisesti) työllistäneellä hankkeella. Tämän lisäksi naisia kuitenkin työllisti myös huomattavan moni muista tuensaaajista, ja usea vuoden 2016 hankkeista on viime vuosina noussut esiin esimerkillisen naisten työllistämisen ja muun tasa-arvotyönsä ansiosta myös mediassa.

Vaikka valtaosa naisten työllistymisestä selittyy käsityöhankkeiden avulla, naisia työllistettiin aktiivisesti myös muiden sektoreiden hankkeista. Kaikkiaan naisia työllistettiin yhteensä yhdeksän eri toimialan liikeyhteistyöhankeissa. Liikeyhteistyöhankeiden avulla voidaan selkeästi työllistää naisia ja positiivisesti vaikuttaa tasa-arvoon lähes sektorista riippumatta. Käsityöhankkeiden korostuneisuus nimenomaan työllistettyjen naisten määrässä ei siis johdu siitä, että naisia työllistettäisiin vain käsityöhankkeissa, vaan syynä on esimerkiksi käsityösektorin työvoimaintensiivisyys sekä käsityösektorin naisvaltaisuus kohdemaissa. Lisäksi käsityöhankkeissa suomalaisella tuensaaajalla on suorasta hankintasuhteesta johtuen usein poikkeuksellisen hyvät edellytykset vaikuttaa työllistettävien henkilöiden sukupuoli- tai muuhun rakenteeseen. Käsitöiden maahantuontia edistävillä liikeyhteistyöhankeilla on usein julkilausuttuna tavoitteena edistää nimenomaan naisten työllistämistä ja voimaantumista, jota on mahdollista edistää toimialan hankintaketjujen suoruuden johdosta. Hankkeiden avulla voidaan myös vahvistaa eettisten tuotteiden kysyntää.

Välillisesti tasa-arvoa voidaan edistää myös muiden kehitysvaikutusten kautta, kuten siirtämällä kaikkien kansalaisten käyttöön tarkoitettua teknologiaa ja osaamista kohdemaahan (luku 7) tai parantamalla kohdemaan tai -alueen ympäristön tilaa (luku 9). Välillisesti tasa-arvoon vaikuttaneita hankkeita ei ole sisällytetty edellä mainittuihin tasa-arvoa edistäneisiin hankkeisiin, ellei yritys itse ole kokenut hankkeella olleen tasa-arvovaikutuksia.

Design-mattoja Etiopiassa valmistuttava Sera Helsinki haluaa edistää vammaisten naisten asemaa yhteiskunnassa ja ostaa mattoja kutomoilta, jotka työllistävät esimerkiksi näkö- ja kuulovammaisia naisia. Mattojen valmistukseen liittyen annetaan myös koulutusta. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: Sera Helsinki.

6 KOULUTUS JA OSAAMISEN LISÄÄMINEN

30

koulutuksen ja päte-
vyyden lisääntymiseen
vaikuttanutta hanketta

24

hanketta, joissa koulutet-
tiin henkilökuntaa kohde-
maassa

74 %

koulutusta saaneen
hankehenkilökunnan
keskimääräinen osuus

Henkilökunnan koulutus on yksi liikekumppanuustuella tuettavista yhdeksästä hankevaiheesta. Se on myös pilotoinnin ohella hankevaiheista suosituin, sillä keskimäärin noin viidesosa kaikille hankkeille myönnetystä liikekumppanuustuesta kohdistuu yrityksen oman (joko olemassa olevan tai hankkeen myötä palkattavan) kohdemaahenkilökunnan, tai vaihtoehtoisesti kohdemaassa toimivan kumppanin työntekijöiden kouluttamiseen. Koulutus on kehitysvaikutuksiltaan merkittävää toimintaa, joka kasvat-
taa ammatillisten taitojen ohella usein myös henkistä pääomaa ja edesauttaa yksilöiden ja yhteisöjen taloudellis-sosiaalisia mahdollisuuksia. Usea hanke toteuttaa henkilökunnan koulutusta myös lii-
kekumppanuustuen ulkopuolella, etenkin toiminnan jo käynnistyttyä, tai jos koulutus on luonteeltaan jatkuvampaa.

Kohdemaissa työllistettävän henkilökunnan kouluttaminen voi olla tarpeen hyvin erilaisista syistä. Liikekumppanuustukihankkeissa toteutettava koulutus voi kohdistua esimerkiksi tuotantomenetel-
miin, pakkaukseen, työtapoihin, työturvallisuuteen, tai teknologian käyttöön. Kehitysvaikutuksia mi-
tattaessa koulutettuihin henkilöihin ei lasketa koulutettuja asiakkaita tai jakelijoita. Samoin koulu-
tusalan hankkeissa toiminnan kohteena olevat oppilaat/opiskelijat eivät lukeudu raportoitavien lu-
kujen piiriin.

Hankkeissa voidaan katsoa siirtyneen merkittävä määrä osaamista kohdemailhin. Omaa, partnerin tai alihankkijan henkilökuntaa koulutettiin 24 hankkeessa (40 % hankkeista). Toteutetut koulutukset koskivat mm. hankkeeseen kuuluvien tuotteiden tai palveluiden käyttöä, kehitystä ja -suunnittelua, projektiorganisointia, liiketoiminnan kehittämistä, alakohtaisia teknisiä toimintoja ja taitoja sekä esimerkiksi tietokoneiden käyttöä. Niistä hankkeista, joihin sisältyi koulutusta, arvioivat yritykset keskimäärin 74 prosentin hankkeeseen osallistuneesta henkilöstöstä saaneen hankkeen aikana koulu-
tusta. Koulutuksien kesto vaihteli aina yhden päivän mittaisista useamman kuukauden mittaisiin tai jatkuviin koulutuksiin. Monet koulutusta järjestäneistä yrityksistä raportoivat koulutuksien olevan

jatkuvaa läpi hankkeen. Koulutusta järjestivät useimmiten tuensaajayritys itse tai tämän hyödyntämät ulkopuoliset asiantuntijat.

Työntekijöiden koulutuksen ohella hankkeilla voi olla myös muun tyyppisiä kohdemaan koulutus- ja osaamistasoa kehittäviä vaikutuksia. Koulutuksen ja pätevyyden lisääntymiseen kohdemaassa vaikutti 30 hanketta (50 % hankkeista). Luku sisältää henkilökuntaa kouluttaneiden hankkeiden lisäksi hankkeita, joissa pätevyyttä kasvatettiin esimerkiksi tarjoamalla henkilöstölle uudenlaisia mahdollisuuksia tai työvälineitä.

15 hankkeessa (25 % hankkeista) koulutuksen tai tietoisuuden lisäämisen kohteena oli oman henkilökunnan ohella (tai sen sijaan) hankkeeseen liittyneet **paikallisyhteisöt**. Tämä piti sisällään esimerkiksi keskusteluja ja työpajoja kulttuurisista erityispiirteistä, koulutusta suomalaisyrityksen teknologiasta sekä yhteistyötä ja vaikuttamista paikallisiin hallintoihin ja kansalaisjärjestöihin. Osassa hankkeista on toteutettu mittavaa paikalliseen asenneilmapiiriin tai osaamiseen liittyvän tietoisuuden kasvattamista esim. nais- ja äitiysterveysten tai nuorten koulutuksen muodossa.

Vaate- ja tekstiilialan yritys Iglumi Oy valmisti liikekumppanuustukihankkeessaan vastuullisen sopimusvalmistuksen käynnistämistä Indonesiassa. Hankkeessa kouluttiin indonesialaisia nuoria, joista 15 työllistyi pysyvästi Iglumin indonesialaisen yrityskumppanin palvelukseen. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: Iglumi Oy.

7 TEKNOLOGIAN JA TIETOTAIDON SIIRTO

14

hanketta, joissa kohdemaahan siirtyi teknologiaa

12

maata, joihin teknologiaa siirtyi

Yksi suomalaisten yritysten kautta toteutettavan, kauppaa tukevan kehitysyhteistyön tavoitteista on osaamisen ja teknologian siirtyminen kehitysmaihin. Tietotaidon siirto tukee myös muiden kehitysvaikutusten toteutumista.

Hankkeista 14 kpl (23 %) sisälsi teknologian siirtoa kohdemaahan. **Kaikkiaan teknologiaa siirtyi yhdeksältä eri toimialalta 12 eri kohdemaahan.** Yleisimmin teknologiaa siirtyi maatalous- ja elintarviketeollisuuden hankkeissa (3 kpl) sekä terveys- ja lääketeollisuuden sekä ympäristöalan hankkeissa (2 kpl kummastakin). Hankkeissa siirrettiin lähinnä suomalaisyrityksen teknologiaa ja siihen liittyvää tietotaitoa aina kylmäkuljetusratkaisuista muhvausteknologiaan, metsänistutuskoneisiin, kangaspuihin ja biopolttoaineteknologiaan. Lisäksi teknologiaa ja tietotaitoa siirrettiin myös luovuutta ja valmiuksia rakentavalla tavalla, esimerkiksi siirtämällä suunnitteluun ja valmistukseen liittyvää osaamista, menetelmiä ja prosesseja kohdemaassa toimivan henkilöstön tai partnerin hyödynnettäväksi.

11 hankkeessa kohdemaahan siirrettiin **tutkimukseen tai kehitykseen liittyvää osaamista tai teknologiaa**, mm. laboratoriokäytäntöjä kouluttamalla, antamalla koulutusta teknologian ja menetelmien kehittämiseen sekä luomalla toimintatapoja ja prosesseja kohdemaassa tapahtuvaa T&K-toimintaa varten.

12 hankkeessa kohdemaahan siirtyi **yrityksen hyvään hallintotapaan ja käytäntöihin liittyvää osaamista**, esimerkiksi johtamiskäytäntöjä, hallintotapojen kehittämistä, sosiaalisen vastuun ja lakien noudattamisen kouluttamista ja varmistamista sekä tasapuolisen kohtelun käytäntöjä.

Viidessä hankkeessa kohdemaahan siirrettiin **taloushallintoon liittyvää osaamista ja teknologiaa**, mm. budjetointi- ja tuloslaskentaosaamista, varastokirjanpitoa, sekä projektikirjanpitoa.

15 hankkeessa kohdemaahan siirrettiin **markkinointiin liittyvää osaamista tai teknologiaa**, kuten hankkeessa tuotettavien tuotteiden tai palveluiden kaupallista koulutusta, myyntibudjettien ja

kannattavuuslaskelmien tekoa, sosiaalisen median hyödyntämistä, myyntikoulutusta sekä asiakkaiden ja markkinoiden tunnistamista. Kyseiset toimet eivät välttämättä ole liikekumppanuustuella tuettavia, mutta niitä usein toteutetaan hankkeen ohessa ja ne tuottavat usein kohdemaahenkilöstölle tai partnerille hyödyllistä tietotaitoa liiketoiminnan toteuttamiseen.

Kahdeksassa hankkeessa kohdemaahan siirrettiin **jakeluun tai logistiikkaan liittyvää osaamista tai teknologiaa** esimerkiksi logistiikkakoulutusta järjestämällä, jakelukanavia kehittämällä sekä pakkauskoulutuksien avulla.

Energiayhtiö St1 Oy pilotoi Thaimaassa liikenteen polttoaineena käytettävän bioetanolin valmistamista kassavajätteestä. Hankkeen aikana kohdemaahan rakennettiin pilottituotantolaitos ja perustettiin paikallinen yhtiö. Lisätietoa hankkeesta [Finnpartnershipin verkkosivuilla](#). Kuva: St1 Oy.

8 VAIKUTUKSET KOHDEMAAN MARKKINOIHIN, TUOTANTORAKENTEESEEN JA INFRASTRUKTUURIIN

9

hanketta, joissa kohdemaahan luotiin uuden tuotteen tuotantoa tai edistettiin uuden teollisuudenalan syntymistä

19

hanketta, jossa parannettiin olemassa olevan tuotannon laatua tai nostettiin sen jalostusastetta

Yksi liikekumppanuustuen tarkoituksista on vaikuttaa kohdemaan markkinoiden ja tuotantorakenteen vahvistumiseen sekä monipuolistumiseen ja siten vähentää kehittyvien maiden riippuvuutta yksittäisistä sektoreista.

Yhdeksässä hankkeessa kohdemaahan luotiin täysin uuden tuotteen tuotantoa tai edistettiin uuden

teollisuudenalan syntymistä. Tuotettavat uudet tuotteet ja teollisuudenalat vaihtelivat aina puuraaka-aineista muhvauskoneisiin ja kesäkalusteista kylmäkuivattuihin elintarvikkeisiin. Uusi tuote tai teollisuudenala ei välttämättä edellyttänyt edistynyttä teknologiaa, vaan kyseessä saattoivat olla esimerkiksi erikoistuneet taikka edulliset, suhteellisen yksinkertaiset ratkaisut.

11 hanketta **paransi kohdemaan kansalaisten perustarpeiden kannalta olennaisten hyödykkeiden tai palveluiden saantia**. Vaikutukset olivat moninaisia aina välttämättömien hyödykkeiden ja palveluiden (esim. ruoka, terveydenhuolto, asunnot) saatavuuden kehittämisestä olennaisten taitojen ja osaamisen kouluttamiseen. Perustarpeiden saatavuutta kehitettiin niin ikään toiminnan tavoitteiden (esim. opettajankoulutuksen saatavuuden ja laadun parantaminen) kuin esimerkiksi työllistämällä köyhiä, kouluttamattomia tai vammaisia ihmisiä ja tarjoamalla näille siten toimeentuloa.

19 hanketta sijaitsi **maaseudulla tai pienemmissä kasvukeskuksissa kohdemaan talous- ja teollisuuskeskusten ulkopuolella** ja seitsemässä hankkeessa **vahvistettiin yhteyksiä kohdemaan pk-yrityksien tai maanviljelijöiden sekä suuryritysten välillä**. Hankkeiden toteuttaminen maaseudulla tai teollistumattomissa kaupungeissa tai paikallisten pien- ja suuryritysten välisten yhteyksien vahvistaminen vaikuttaa positiivisesti kohdemaan markkinoihin ja niiden rakenteeseen ja voi synnyttää merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia, kun syrjäseuduille luodaan työtä, tuotantoa ja toimeentuloa.

14 hanketta **vahvisti kohdemaan vientikauppaa, yhteensä kahdeksalla eri sektorilla**. Viennin kehittäminen kohdistui raaka-aineisiin, valmiisiin tuotteisiin ja palveluihin. Vahvistunut vientikauppa kohdistuu (tai tulee kohdistumaan) Suomen ohella myös muihin länsimaihin.

18 hankkeella oli **positiivisia vaikutuksia infrastruktuuriin**. Infrastruktuurivaikutuksia seurataan kahdeksalla osa-alueella:

- informaatio- ja kommunikaatiojärjestelmät (kolme hanketta vaikuttanut esimerkiksi digitaalisten raportointijärjestelmien integroimisen ja maksujärjestelmien kehittämisen avulla)
- lastentarhat, koulut, sairaalat sekä terveyskeskukset (neljä hanketta vaikuttanut esim. varhaiskasvatusta kehittämällä, hygieniatiedotuksella sekä sairaanhoitajia ja kättilöitä kouluttamalla)
- paikallisen väestön energiansaanti (viisi hanketta vaikuttanut, esim. kehittämällä uusiutuvan energian ratkaisuja)
- paikallisen väestön vedensaanti (neljä hanketta vaikuttanut esim. toimittamalla kohdemaan sadevedenkeräystankkeja sekä valmistamalla teknologiaa vesilaitoksiin ja jätevedenpuhdistamoihin)

- jäteveden käsittely (kolme hanketta vaikuttanut esimerkiksi jätevesilaitoksia uudistamalla sekä vähentämällä vesistöihin päätyvää kiinteän jätteen määrää kuukautiskuppien käytön avulla)
- jätehuolto (kolme hanketta vaikuttanut esimerkiksi rakennuttamalla ekologisia kuivakäymälöitä sekä antamalla jätehuoltoon liittyvää koulutusta)
- tiet ja kuljetusreitit (raportointivuonna ei hankkeita, joilla vaikutuksia)
- mahdolliset muut yrityksen raportoimat **vaikutukset** (viisi hanketta johtanut muihin infrastruktuurin vaikutuksiin, esim. rakennusturvallisuuden sekä matkailupalveluiden kestävyyskehittäminen).

Huomattavat vaikutukset yleiseen infrastruktuuriin ovat epätavallisia, sillä valtaosa hankkeista toteutetaan olemassa olevan infrastruktuurin puitteissa eikä hankkeen pyrkimys useimmissa tapauksissa ole infrastruktuurin suora kehittäminen. Huomionarvoisia poikkeuksia ovat hankkeet, jotka nimenomaisesti keskittyvät esimerkiksi jäteveden käsittelyn tai energiansaannin kehittämiseen.

9 YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Kaikilta hankkeilta edellytetään kokonaisvaltaista ympäristövaikutusten huomioon ottamista ja mahdollisista ympäristövaikutuksista raportoimista hankkeen toteutuksen aikana. Samoin edellytetään ja veloitetaan kansainvälisten ja kansallisten ympäristöstandardien ja lainsäädännön noudattamista. Hankkeille annetuilla kohdennetuilla ympäristöasiantuntijan vaatimuksilla ja suosituksilla sekä yhteistyökonsulttien toteuttamalla neuvonnalla pyritään ehkäisemään negatiivisten vaikutusten syntyminen ja hankkeiden vastuullinen toteuttaminen myös liikekumppanuustuen jälkeen, mikäli hanke etenee varsinaiseen liiketoimintavaiheeseen. Merkittävä osa kohdemaissa edenneistä hankkeista kertoi joko toteuttaneensa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointitutkimuksia tai korostetusti arvioineensa hankkeen ympäristövaikutuksia. Osa hankkeista oli myös noudattanut erityistä ympäristöstrategiaa sekä saaneensa ympäristösertifioinnin tai hakeneensa sellaista.

Hankkeista 27 (45 %) synnytti suoria tai välillisiä **positiivisia ympäristövaikutuksia kohdemaassa**. Vaikutuksia on eritelty seuraavalla sivulla. Osa hankkeista vaikutti useaan alakohtaan.

7

hanketta, johon liittyi uusiutuvan energian käyttöä.

Joko hyödyntämällä uusiutuvaa energiaa toiminnassa, pyrkimällä kehittämään uusiutuvan energian tuotantoa kohdemaassa, tai tukemalla kohdemaassa uusiutuvan energian käyttöä esim. kumppanivalintojen kautta.

18

hanketta, joissa lisättiin ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien tai raaka-aineiden käyttöä esimerkiksi uusiutuvaa energiaa, jätteitä tai kierrätysmateriaaleja hyödyntämällä.

3

hanketta myötävaikutti ympäristötekniikan tai siihen liittyvien komponenttien tuotantoon esimerkiksi biopolttoaineiden, jätevedenpuhdistustekniikan ja metsänistutuskoneiden muodossa

19

hanketta, joissa parannettiin kohdemaayrityksen tai -partnerin ympäristöstandardien noudattamista esimerkiksi koulutuksen tai laadunvalvonnan kautta.

18

hanketta, joiden myötä tietoisuus kansainvälisistä sosiaalisista ja ympäristöstandardeista suomalaisessa emoyhtiössä parani.

KaukoInternational Oy Ltd integroi teknologiayritysten tuotteita ja palveluita kokonaisuuksiksi ja tarjoaa niitä kansainvälisillä markkinoilla. Toiminnan tavoitteena on parantaa ympäristön tilaa. Liikkekumppanuustuen avulla perustettiin Vietnamiin tytäryhtiö, joka kehittää mm. uusiutuvan energian ja jätehuollon laatua. Lue lisää [Finnpartnershipin verkkosivuilta](#). Kuva: KaukoInternational Oy.

10 HANKKEIDEN VAIKUTUKSET KEHITYSTAVOITTEISIIN: SUOMEN KEHITYSPOLIITTISET PAINOPISTEET, AGGREGAATTI-INDIKAATTORIT JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Ulkoministeriön alaisena kehityspoliittisena toimijana Finnpartnership pyrkii edistämään kansallisia ja kansainvälisiä kehitystavoitteita. Näistä keskeisimpiä ovat Suomen [kehityspoliittiset tavoitteet](#), joiden toteutumista on vuodesta 2020 asti mitattu [aggregaatti-indikaattoreilla](#), sekä YK:n [kestävän kehityksen tavoitteet](#) (Sustainable Development Goals, jäljempänä SDG).

Uudenlaisten toimijoiden ja etenkin yksityisen sektorin osallistaminen on välttämätöntä kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi SDG:iden täyttymisen vuoteen 2030 mennessä on laskettu edellyttävän merkittävästi enemmän resursseja kuin mitä perinteisen kehitysavun tai esimerkiksi siirtolaisten rahalähetyksien kautta generoidaan. Yksi Finnpartnershipin merkittävimmistä tehtävistä onkin juuri yksityisen sektorin ja muiden ei-julkisten toimijoiden aktivointi, neuvonta, koulutus ja tukeminen kehitysmaihin kohdistuvien hankkeiden käynnistämisessä.

Finnpartnership tukee kehitystavoitteiden saavuttamista kaikkien ydinpalveluidensa kautta. Kehitysmaaliiketoiminnasta kiinnostuneille tarjotaan neuvontaa, konsultointia ja koulutusta esimerkiksi kehitysvaikutuksiin, kestävään liiketoimintaan ja SDG:ihin liittyen kuukausittaisissa hakemustyöpajoissa, voucher-konsultoinnissa sekä kahdenkeskisissä asiakastapaamisissa. Huomiota kiinnitetään myös siihen, että kehitystavoitteet tuottavat uusia bisnesmahdollisuuksia eri julkisten ja kansainvälisten rahoituskanavien muodossa. Matchmaking-palvelu tuo yhteen suomalaisia ja kehitysmaissa toimivia yrityksiä, pyrkien näin helpottamaan luotettavan kumppanin löytämistä, joka voi usein olla toiminnan aloittamisen kriittisin vaihe. Liikekumppanuustuella taas tuetaan kehitystavoitteisiin vaikuttamaan pyrkivien hankkeiden käyntiin pääsemistä. Toimintaa ohjaa win-win -ajattelu: kestävästä, kannattavasta liiketoiminnasta hyötyy niin suomalainen kuin kehitysmaassa toimiva osapuoli sidoryhmineen.

Seuraaville sivuille on koottu lyhyt otanta vuoden 2016 hankkeiden yhteyksistä ja vaikutuksista kehityspolitiikan aggregaatti-indikaattoreihin sekä kehityspolitiikan tavoitteisiin ja SDG:ihin. Aggregaatti-indikaattorien joukossa on nostettu esiin myös yksi Matchmaking-toiminnan avulla raportointisyklin aikana tuotettu vaikutus naisyrittäjien voimaannuttamisesta. Esimerkki Matchmaking-vaikutuksista kuvaa osaltaan sitä, miten Finnpartnershipin toiminta on kokonaisuutena viritetty tukemaan kansallisella ja kansainvälisellä tasolla merkittäväksi määritettyjä tavoitteita.

Priority Area 1: Rights of women and girls

20

hanketta

Output 1.2. Women, girls and boys of all abilities have improved access to comprehensive sexuality education and sexual and reproductive health services

1

hanke

Output 1.3. Men and boys play an increasing role in realizing SRHR

Priority Area 2: Sustainable economies and decent work

19

hanketta

Output 1.2. Improved livelihood opportunities created for rural and urban poor

26

hanketta

Output 2.1. Private sector actors understand and address the human rights impacts of their operations and apply decent work and responsible business standards

22

hanketta

Output 2.2. Enterprises operating in developing countries create employment, livelihoods and income, and provide goods and services targeting poor people.

21

hanketta

Output 2.4. Education and research institutes and the private sector have better capabilities and know-how to advance sustainable development and to co-create innovations (incl. those enhance climate resilient and low emission development)

Matchmaking:

23

naisomisteista yritystä rekisteröity palveluun raportointisyklin aikana

Output 2.3. Micro, small and medium enterprises, and especially women entrepreneurs, have improved access to support services and finance that enhance innovations and responsible business practices

Priority Area 3: Education and peaceful democratic societies

2

hanketta

Output 1.2. Enhanced institutional capacity to improve learning outcomes

Priority Area 4: Climate and natural resources

19

hanketta

Output 1.2. Smallholder farmers' and SMEs' possibilities to participate in inclusive and gender-sensitive value chains have increased

7

hanketta

Output 2.1. Households, especially women, benefit from new clean energy services

8

hanketta

Output 2.2. Public and private enterprises, especially MSMEs, are able to increase the production and use of renewable energy

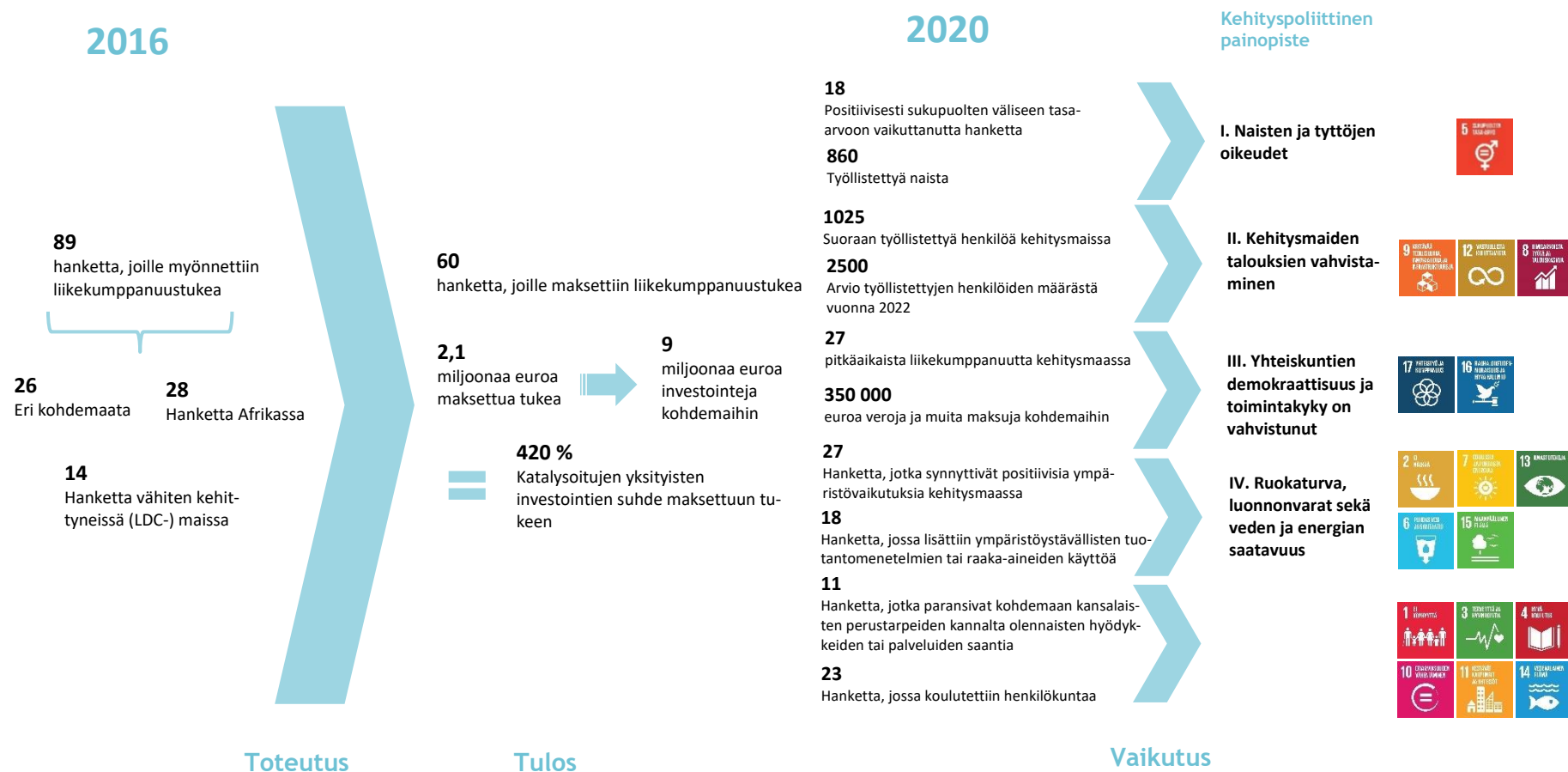
7

hanketta

Output 5.2. Water Supply and Sanitation Communities and households, including women and persons with disabilities, have access to water and sanitation services that are climate resilient

Hankkeiden vaikutuksia kestäväan kehityksen tavoitteisiin ja Suomen kehityspoliittisiin painopisteisiin

Liite 1. Yhteenvertaustaulukko 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Myönnettyjä tukia	79	68	77	110	114	77	94	90	168	89
Maksatuksen saaneita (pl. jatkohakemukset)	60	48	50	65	74	35	59	48	105	60
Maksatusten summa (pl. jatkohakemukset)	1 683 300	1 122 328	1 430 945,33	1 253 884,55	1 482 478,78	675 798	1 211 426	1 243 649	2 732 028	2144706
Maksatusten summa (ml. jatkohakemukset)	1 683 300	1 269 787	1 451 900,49	1 570 585,54	1 622 374,86	782 886	1 347 297	1 411 777	3 080 922	2 463 935
Toteutuneita hankkeita viimeisessä raportissa	25 (42 %)	24 (50 %)	24 (48 %)	24 (37 %)	30 (41 %)	19 (54 %)	19 (32 %)	22 (46 %)	40 (38 %)	27 (45%)
Keskeneräisiä hankkeita viimeisessä raportissa	15 (25 %)	9 (19 %)	10 (20 %)	16 (25 %)	6 (8 %)	8 (23 %)	13 (25 %)	13 (27 %)	25 (24 %)	18 (30 %)
Lopetettuja hankkeita viimeisessä raportissa	20 (33 %)	15 (31 %)	16 (32 %)	25 (38 %)	38 (51 %)	8 (23 %)	22 (40 %)	13 (27 %)	40 (38 %)	15 (25 %)
Suoraan työllistäviä yrityksiä	32 (53 %)	25 (52 %)	24 (48 %)	23 (35 %)	23 (31 %)	17 (49 %)	23 (42 %)	17 (35 %)	35 (33 %)	22 (37 %)
Suoraan työllistettyjä	899	1192	1283	621,5	636	401	758	410	445	1025
Uusia työpaikkoja	590	547	884	307	517	232	297	180	315	690
Työllistettyjä naisia	156	269	518	180	232	156	585	148	130	860
Naisten osuus suoraan työllistetyistä	17 %	23 %	40 %	29 %	36 %	39 %	77 %	36 %	29 %	85 %
Epäsuorasti työllistettyjä	1698	568	389	237	1400	283	188	200	580	1130
Investointeja toteuttaneita yrityksiä (pl. jatkohankkeet)	14 (23 %)	13 (27 %)	16 (32 %)	21 (32 %)	38 (51 %)	16 (46 %)	22 (20 %)	26 (54 %)	43 (41 %)	18 (30 %)
Investointien kokonaissumma (pl. jatkohankkeet)	12 818 000	7 900 000	35 720 000	20 180 000	20 299 992	15 878 977	7 080 669	2 079 208	18 800 000	9 050 000
Investointien kokonaissumma (ml. jatkohankkeet)	12 818 000	8 300 000	35 740 000	29 320 000	22 149 992	21 969 477	7 217 169	2 217 326	22 300 000	11 750 000
Investointien suhde maksatuksiin (ml. jatkohankkeet)	97172 %	654 %	2461 %	1867 %	1365 %	2900 %	535 %	157 %	720 %	480 %
Tytäryritys tai yhteisyritys perustettu	13 (22 %)	15 (31 %)	12 (24 %)	11 (17 %)	17 (23 %)	9 (26%)	16 (29 %)	11 (23 %)	15 (14 %)	9 (15 %)
Alihankinta aloitettu	16 (27 %)	14 (29 %)	9 (18 %)	13 (20 %)	13 (18 %)	8 (23%)	2 (4 %)	5 (10 %)	17 (16 %)	8 (13 %)
Lisäärvollinen kehitysmaatuonti aloitettu	12 (20 %)	12 (25 %)	10 (20 %)	11 (17 %)	11 (15 %)	9 (26%)	10 (18 %)	1 (2 %)	12 (11 %)	7 (12 %)
Teknologian ja tietotaidon siirtoa toteuttaneita hankkeita	45 (75 %)	36 (75 %)	36 (72 %)	39 (60 %)	28 (38 %)	25 (71 %)	19 (35 %)	16 (33 %)	30 (29 %)	14 %
Koulutusta toteuttaneita hankkeita	35 (58 %)	33 (69 %)	36 (72 %)	34 (52 %)	41 (55 %)	22 (62 %)	32 (58 %)	26 (54 %)	48 (46 %)	24 (40 %)
Keskimääräistä parempia palkkoja maksaneita hankkeita	22 (46 %)	25 (52 %)	22 (44 %)	14 (22 %)	11 (15 %)	8 (23 %)	10 (43 %)	7 (15 %)	12 (11 %)	10 (17 %)
Hankkeita, joilla positiivisia vaikutuksia naisten työllistymiseen tai sukupuolten väliseen tasa-arvoon	24 (40 %)	28 (58 %)	26 (52 %)	19 (29 %)	30 (41 %)	13 (37 %)	19 (35 %)	20 (32 %)	34 (32 %)	20 (33 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia yleiseen infrastruktuuriin	25 (42 %)	16 (33 %)	12 (24 %)	9 (14 %)	16 (22 %)	8 (23 %)	14 (25 %)	12 (25 %)	31 (30 %)	18 (30 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia markkinoihin ja niiden tuotantorakenteeseen	42 (70 %)	36 (75 %)	34 (68 %)	29 (45 %)	41 (55 %)	17 (49 %)	24 (44 %)	14 (29 %)	42 (40 %)	19 (32 %)
Hankkeita, joilla positiivisia ympäristövaikutuksia	34 (57 %)	29 (60 %)	21 (42 %)	29 (45 %)	34 (46 %)	17 (49 %)	33 (60 %)	22 (46 %)	46 (44 %)	27 (45 %)

Liite 2. Vuoden 2016 jatkohankkeet

Tuen maksua saaneista vuoden 2015 hankkeista yhdeksän oli aiempien hankkeiden jatkohankkeita. **Jatkohankkeella** tarkoitetaan liikekumppanuustukea, joka kohdistuu jo aiemmin tukea saaneen hankkeen toisiin hankevaiheisiin. Esimerkkinä voisi olla hanke, jolle myönnetään vuonna 2012 liikekumppanuustukea partnerin identifiointiin ja hankeselvitykseen. Partnerin identifiointi ja hankeselvitys johtavat onnistumisiin, ja yritys hakee uutta liikekumppanuustukea esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman tekoon ja henkilökunnan koulutukseen vuonna 2016. Tällöin vuoden 2016 tuki määritellään jatkohankkeeksi. Hankkeen kehitysvaikutuksista on kuitenkin raportoitu (ainakin keskeisin osin) jo vuonna 2012, sillä kyse on samasta hankkokonaisuudesta.

Vuoden 2016 jatkohankkeista kolme on toteutettu onnistuneesti, kaksi on kesken ja neljä ei toteutunut. **Vastaja arvioivat investoineensa hankkeiden myötä kohdemaihin yhteensä noin 2,7 miljoonaa euroa.** Hankkeiden tekemien investointien huomattavaa kokoa selittää pitkälti Aasiassa toteutettu bioenergiahanke, jossa investoitiin 2,5 miljoonaa Aasiaan. Veroja ja muita maksuja hankkeissa on maksettu yhteensä noin 420 000 €.

Jatkohankkeiden tai niitä edeltäneiden hankkeiden myötä **perustettiin yksi uusi yhtiö sekä solmittiin yksi maahantuontisopimus ja yksi alihankintasopimus.** Hankkeiden myötä **työllistettiin suoraan 156 henkilöä**, joista **20 oli naisia ja 73 uusia työpaikkoja.** Epäsuorasti työllistettiin yli 500 henkilöä. Hankkeet arvioivat työllistävänsä vuonna 2022 suoraan noin 350 henkilöä.

Hankkeissa on siirtynyt teknologista, laatustandardeihin keskittyvää sekä muuta tuotantoalan osaamista ja tietotaitoa kohdemaihin. Hankkeet ovat nostaneet paikallisen tuotannon laatua ja parantaneet olennaisten hyödykkeiden saatavuutta. Jokainen kesken olevista hankkeista saattaa johtaa vielä pitkäaikaiseen liike-toimintaan kohdemaassa ja luoda siten lisää kehitysvaikutuksia.

Yksi vuoden 2016 jatkohankkeista oli Bevetrade Oy, joka valmistuttaa Vietnamissa juomatuotteita, joita voi löytää Suomessa likimain jokaisen kaupan hyllyltä. Bevetraden hankekokonaisuus havainnollistaa sitä, miksi jatkohankkeet raportoidaan erikseen: Bevetrade sai tukea hankkeen alkuvaiheisiin jo vuonna 2015, joten hankekokonaisuuden vaikutuksista raportoiinkin jo vuoden 2019 raportissa. Kaksoisraportoinnin estämiseksi vuoden 2016 jatkohanketta koskevat tulokset on raportoitu erillään ei-jatkohankkeista. Kuva: Bevetrade Oy

Finnpartnership

**Developing business
together.**

Finnpartnership
c/o Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND)
PL 147
00181 Helsinki - FINLAND

puh: 09 348 434
email: fp@finnpartnership.fi

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

finnfund